LIETUVIŲ DIENOS

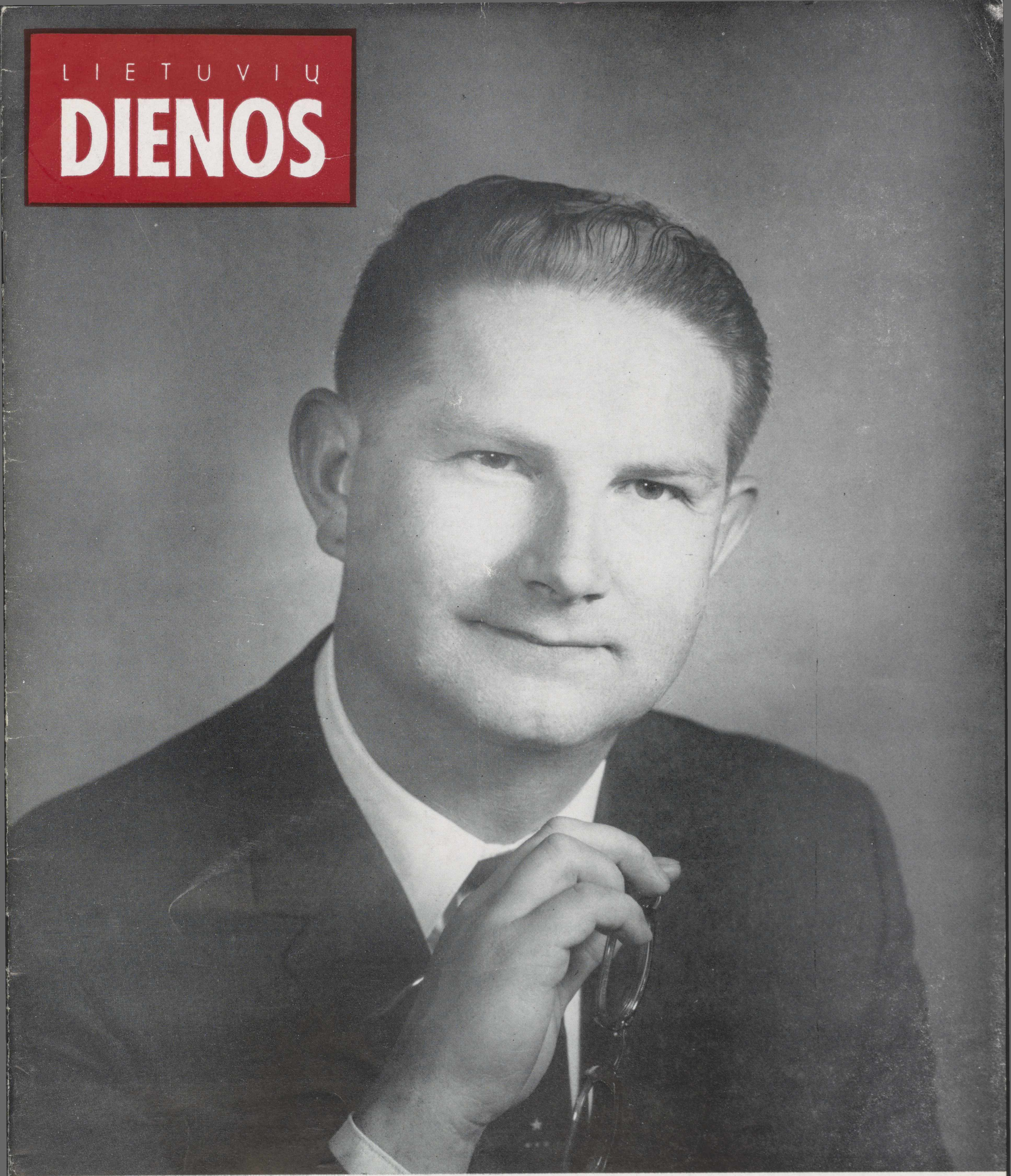

DR. VYTAUTAS VARDYS

LITHUANIAN DAYS

OCTOBER, 1965

1965 M. SPALIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F Skirius
Administratorius /Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtėnas — Chicago, Illinois; Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Urban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto, Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New York, N. Y. — V. Augustinas, V. Mažeilis; Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland, Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Manchester, N H. — K. Daugėla; New Haven, Conn. — P. Jasiukonis; Omaha, Nebraska — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. —Photo Alda, P. Labanauskas; Waterbury, Conn. — J. Gaidys.
CANADA: Hamilton,.Ont. — A. Juraitis; Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P. Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar iniciaiais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter published in Lithuanian Days magazine without seperate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, redakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.
Manuscripts or other matter submitted for publication in Lithuanian Days magazine will be edited at the discretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku. / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. **Single copy 65¢.**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

L I E T U V I Ų
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood, California 90029 • Telefonas: 664-2910

SPALIS, 1965 METAI **OCTOBER, 1965**
Nr. 8(157), XVI metai **Vol. XVI, No. 8 (157)**

TURINYS / CONTENTS

Juozas Kojelis, **Lietuviškas Dialogas.** 3
"Gyvename įrodymų ir liudijimų amžių", — J. Kojelio pasikalbėjimas su dr. V. Vardžiu. 4
J. Jokūbaitis, **V. Vardžio knyga "Lietuva Sovietų valdžioje".** 6
Brooklyno jaunųjų kanklininkių būrelis "Vaidilutė", P. Ąžuolo ir R. Kisieliaus foto rep. 7
Jurgis Gliauda, **Ultimatumo trenksmas.** Romano ištrauka. 8
Vladas Šlaitas, **širdies paguodai ir kiti eilėraščiai** iš naujo spaudai parengto rinkinio. 9
Ign. Urbonas, **Lietuviškas žvilgsnis prie Ohio upės.** Apie Daytono atnaujintą liet. bažnyčią. .. 10
V. Alseika, **Studijų savaitė Vokietijoje dvyliktais metais.** Iliustruotas reportažas. 12
P. J., **Dail. K. Žoromskio laikotarpiai.** Iliustruota..... 14
J., **Susitikimas po 21 metų.** Kretingos gimnazijos 1944 m. abiturientų susirinkimas Chicagoj. . 16
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika iš lietuvių veiklos laisvajame pasaulyje. 18
ŽMONĖS—DATOS IR DARBAI. Smulkioji kronika. 20

ENGLISH SECTION

A Cry for Liberty. Editorial. 21
Mr. Lithuanian-American of Connecticut State. By Vlk. 22
THE U. S. Senate Must Act on the Baltic Question Also. An interview with L. Valiukas. 23
Lithuanian History in Stamps. Part LXXX. By A. Bernotas. 24
U. S. Red Turns White after Visit to Occupied Lithuania. Elta Information. 24
Senator Thomas J. Dodd Demands Soviet Withdrawal from Lithuania. 24
LITHUANIANS MAKE NEWS. 25
Degintinio meno kūrėjas M. Ivanauskas. 26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover — Pirmas viršelio psl.

Vytautas Stasys Vardys, Wisconsino universiteto politinių mokslų profesorius.

Praeger leidykla praėjusią vasarą išleido jo suredaguotą stambią knygą "Lithuania under Soviets: Portrait of a Nation" Mokslinių jo straipsnių, liečiančių pavergtąsias Pabaltijo valstybes ir sovietų politikos klausimus, yra spausdinę Amerikos, Europos ir Indijos mokslo žurnalai. Taip pat jis yra Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkas.

Žiūr. pasikalbėjimą su dr. Vardžiu 4 psl.

Dr. V. Stanley Vardys, Shorewood, Wisconsin, is one of the leading Lithuanian-American Catholic functionaries. Dr. Vardys was born in Lithuania and received his education in Europe and the United States. Presently he is Political Science professor at The University of Wisconsin in Milwaukee, Wisc. Resently Dr. Vardys was elected to the Board of Directors of the Ateitis Federation, the leading Lithuanian Catholic organization in the world; he was also chosen as Chairman of the Board.

For more about Dr. V. S. Vardys see Pages 4, 5 and 6. Read an interview with Dr. Vardys on Pages 4, 5 and 6.

Back Cover — Paskutinis virš. psl.

Pabaltijo Tautų Dienos programos dalyviai New Yorko paviljone — Pasaulinėje Parodoje, New Yorke.

Participants in the Baltic States' Day program "at ease" in the New York State Pavilion in New York City.

Bendras vaizdas iš žuvusiems už laisvę per 25 Lietuvos okupacijos metus pagerbti koncerto, įvykusio 1965 metų birželio mėn. 13 d. McCormack teatre, Chicagoje. Jungtinį chorą sudarė Chicagos lietuvių pagrindiniai chorai. Priekyje matyti Chicagos simfoninis orkestras, diriguojamas A. Kučiūno ir solistai — S. Baras, D. Stankaitytė, Stempužienė ir J. Vaznelis. Šiame pagerbimo koncerte buvo atlikta: Verdi Requiem ir Markaičio S. J. Vilniaus varpai.

Major Lithuanian-American choirs of Chicago, Ill., took part in a special program commemorating all those who died for freedom for Lithuania fighting against the Soviet invaders since June 15, 1940. The aforesaid concert took place on June 13, 1965, at the McCormack theater in Chicago, Ill.

Photo by Vl. Juknevičius

Lietuviškas dialogas

JUOZAS KOJELIS, Los Angeles, California

Kartų įtampa pasireiškia visur ir visada, bet ypač aštrias formas įgauna išeivijoje. Iškilusiose diskusijose tarp vyresniųjų ir jaunesniųjų paprastai operuojama "jaunumo" argumentu, nors ir retai kas išryškina savąją "jaunumo" sampratą.

"Mūsiškis yra įrodymo ir liudijimo amžius", sako dr. Vytautas ardys, tad ir "jaunumą", atrodo, tenka paliudyti ir įrodyti. Tuo tikslu pasekime praėjusiame 15 m. laikotarpyje žodžiais ir darbais vestą lietuviškąjį dialogą ir patikrinkime, kurioje pusėje dalyvavo "jaunieji" ir kurioje "vyresnieji".

— JAV-se suorganizuokime Lietuvių Bendruomenę, - prieš 15 metų dialogą pradėjo vieni.

— Ir nerikalinga, ir nieko iš to nebus, — atsikirto kiti. — Amerikos lietuviai pakankamai gerai organizuoti. — Ir taip LB organizavimas eilę metų buvo blokuojamas ir dar ilgesnę metų eilę jai buvo paneigta priderama vieta Amerikos lietuvių gyvenime. Nūdien Bendruomenės užuovėjos kai kada ima prisireikti ir tiems, kurie ją taip ilgai buvo neigę.

Pasiklausykime kito, maždaug prieš 12 m. vesto pasikalbėjimo:

— Išleiskime lietuvišką enciklopediją, - pasigirdo balsas, regis, Bostone.

— Nepajėgsime ištesėti, o jei ir ištesėsime, enciklopedija bus menkavertė, - atsiliepė balsų iš visų pusių.

Šiandieną jau visiems aišku, kad bus ištesėta, nes visas darbas jau vedamas prie pabaigos. Turime 33 enciklopedijos tomus, kuriais viso pasaulio lietuviai pagrįstai galime didžiuotis. Ir kas drįstų spėti, kiek rankų per tą laiką skleidė jos lapus, akimis ieškant (ir randant) reikiamų žinių.

Sekantis lietuviškasis dialogas, prasidėjęs prieš penkerius metus, ir šiandien nėra užsibaigęs:

— Pasistenkima, kad JAV Kongresas įpareigotų krašto prezidentą iškelti Lietuvos pavergimo bylą Jungtinėse Tautose, - gerai išstudijavęs klausimą, lietuvių visuomenei pasiūlė būrelis entuziastų. Visuomenės atsiliepimas buvo teigiamas, ir užvirė darbas.

— Šios akcijos sumanytojai yra garbėtroškos, vieningo darbo arytojai, Lietuvos laisvinimo stabdytojai ir kenkėjai. Savo galvomis atsakome, kad iš to darbo rezultatų nebus, - atsiliepė kita pusė ir su nemažesniu atkaklumu ėmė dirbti, kad pirmųjų pastangos nepasisektų O kai rezultatai H. Con. Res. 416 formoje vistiek pasirodė, trukdytojai ramiai paaiškino:

— Laimėjimas pasiektas ne jūsų, o mūsų pastangomis.

Panašaus stiliaus pasikalbėjimai vyko, kai buvo imta organizuoti Dainavos jaunimo stovykla, Lietuvių Fondas, kai mūsų krepšininkai vyko į Pietų Ameriką, Australiją, kai tarėmės Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje išlaikymo klausimais. Panašiai pasikalbama ir šiuo metu, kai jauni entuziastai, siekdami Lietuvai sutrumpinti vergijos dienas, organizuoja masines manifestacijas New Yorke.

Dabar pažiūrėkime, ar iš tikro vienoje pusėje rikiavosi jaunieji (30 metų ir jaunesni), kitoje — senieji (50 metų ir vyresni), ar viena kalba kalbėjo mokslus baigusieji Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje, o kita kalba — mokyklas lankę Čikagoje, New Yorke, Toronte ir Adelaidėje. Taip, ištikrųjų, vienoje pusėje rikiavosi ir viena kalba kalbėjo "jaunieji", savo "jaunystę" liudydami ne gimimo metrikomis ar lankytų mokyklų vardais, bet tikėjimu, asmenine auka ir entuziazmu. Defetizmas, pesimizmas ir visam kam skepticizmas (vietomis ir egoizmas) paliudijo antrųjų "senumą".

Žmogaus širdis tarsi plienas: kad blizgėtų, reikia nuolat valyti. Tikėjimu, auka ir entuziazmu nevaloma, cinizmo rūdim ji apsineša ne tik senatvėje, bet ir pačioje jaunystėje.

GYVENAME ĮRODYMŲ IR LIUDIJIMŲ AMŽIŲ

Pasikalbėjimas su prof. dr. V. Vardžiu

VYTAUTAS STASYS VARDYS, gim. 1924, teologiją, filosofiją, literat rą ir politinius mokslus studijavo Lietuvoje, Vokietijoje ir JAV-se. 1958 Wisconsino u-te įsigijo politinių mokslų daktaro laipsnį ir pasiliko tame u-te profesoriauti. Yra buvęs Moksleivių a-kų, Studentų at-kų ir Lietuvių Studentų S-gos JAV-se centro valdybos pirmininku, redagavęs "Ateities" ir "Į Laisvę" žurnalus, mokslinius straipsnius, nagrinėjančius pavergtųjų Pabaltijo valstybių ir sovietų politikos klausimus, lietuvių ir anglų kalbomis skelbęs Amerikos, Europos ir Indijos mokslo žurnaluose. Šią vasarą Toronte, Kanadoje, įvykusiame ateitininkų kongrese dr. Vardys buvo išrinktas Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininku ir taip pat šią vasarą Praeger leidykla išleido jo suredaguotą knygą LITHUANIA UNDER THE SOVIETS: PORTRAIT OF A NATION. (Apie šią knygą daugiau žiurėk pusl. 6.)

Ta proga prof. Vardys buvo paprašytas atsakyti į eilę Lietuvių Dienų bendradarbio pateiktų klausimų.

Kokius rūpesčius perėmėte kartu su Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininko pareigomis?

Ateitininkų Federacijos Taryba gyvena tais pačiais rūpesčiais, kaip ir visa ateitininkija. Šiandieninės ateitininkijos problema buvo labai preciziškai suformuluota paskutiniojo federacijos kongreso šūkiu: "Atvirybė laikui, ištikimybė idealui." Savo idealų šviesoje ateitninkai privalo atsakyti į degančius mūsų laiko, mūsų epochos, mūsų padėties klausimus. Ateitininkai savo idealų tikrumą įrodys tik tada, jei sugebės į tuos klausimus atsakyti. Mūsiškis yra įrodymo ir liudijimo amžius. Tik liudydami Kristaus mokslą ir įrodydami jo sprendimų efektyvumą, ateitininkija bus reikalinga mūsų visuomenei. Ryšio su gyvenimu dvasia ateitininkuose visada buvo ryški. Pokario metais išeivijoje tai labai gerai matėsi profesorių Maceinos, Damušio, Sužiedėlio, Girniaus vadovavime Ateitininkų Federacijai, pirmųjų dviejų atveju—taip pat ir Tarybai.

Naujajai Tarybai teks ieškoti atsakymų į pačius naujausius ir pačios jauniausios at-kų generacijos klausimus. Tie klausimai yra kitokie nei prieš dešimt ar dvidešimt metų. Juos suprasti, juos ateitininkijai iškelti, jiems pasiūlyti sprendimus — štai Federacijos Tarybai uždavinys, kuris bus sprendžiamas glaudžiame kontakte su Federacijos Valdyba ir Federacijos vadu dr. Juozu Girniumi Taryba, tačiau, yra ne vykdomasis, bet "siūlomasis" organas. Mes stengsimės sudaryti forumą visų kultūrų ir visų ateitininkų dialogui, iš kurio turėtų gimti kūrybinė mintis, naudinga ir reikalinga nuolatiniam kūrybiniam ateitininkijos judėjimui. Į šį Tarybos forumą ašai linkęs žiūrėti ir platesne prasme: kaip katalikiškose organizacijos organui, mums rūpės ir iš vis katalikiškos visuomenės, kurioje gyvename, problemos; kaip vienai iš pagrindinių lietuvių inteligentijos organizacijų, Federacijos Tarybai rūpės ir bendrosios išeivijos lietuvių ir Lietuvos problemos ir jų sprendimai ateitininkijos grupėjė. Esame tos visuomenės dalis, atvira jos įtakai, o ir patys besidaliną ir besisieloją tos visuomenės rūpesčiais. Šituo nusiteikimu laiko ir amžiaus reikalavimams, o taip pat atvirumu visuomenei, kurioje veikiame, manau, prasmingai galime įsiintegruoti į Bažnyčios eukumeninę dvasią ir sąjūdį.

Ar Jūsų, Primininke, darbo nesunkins ta aplinkybė, kad ideologinės ateitininkų vienybės neseka politinė vienybė?

Politinių pažiūrų skirtumai, kurie buvo susidarę ateitininkuose prieš 20 ar 15 metų ir kurie buvo sukėlę ne vieną konfliktą, šiuo metu nebepriklauso prie degančių laiko klausimų. O ir iš konflikto beliko tik paskonis, jei iš vis kas bepaliko, nors ateitininkijoje galima rasti bent dvi ryškias politines grupes. Todėl nemanau, kad "politinės vienybės" nebuvimas, iškilęs prieš dešimtmečius, turėtų trukdyti ateitininkus kartu ir kūrybingai spręsti problemas mas, kurios iškyla šiandien. Atvirumas laikui to reikalauja. Klausimai, kaip "tarptautiškumas ar tautiškumas", "bendrieji amerikiniai (ar kanadiški ir pan.) ar specifiniai lietuviški interesai", "lietuviškosios mažumos jaunųjų susiderinimas su lietuviškosios mažumos vyresniaisiais, o kartu ir su nelietuviškąja visuomene", "katalikiškumo ar lietuviškumo primato praktikoje", neminint daugelio kitų, šiandien yra daug svarbesni nei klausimų kompleksas, ieškant atsakymo, ar politika pasaulėžiūrinė ar ne. Aukščiau minėtieji mums yra žūtbūti-

VIRŠUJE — V. S. Vardys su kitais ateitininkų darbuotojais Reino konferencijos metu. Sėdi (pirmoje eilėje iš kairės dešinėn): karo kapelionas kun. Jankus (JAV-bių lietuvis), kan. F. Kapočius, dr. A. Maceina; stovi (antroje eilėje) — dr. Z. Ivinskis, dr. A. Damušis, dr. J. Girnius, V. Vaitiekūnas ir kun. P. Patlaba; trečioje eilėje — J. Būtėnas, J. Pažemėnas, V. S. Vardys ir V. Natkevičius.

APAČIOJE — Lietuvių Studentų Sąjungos JAV-se pirmosios centro valdybos dalis narių pokalbyje (1952 metais). Iš kairės dešinėn: pirm. V. S. Vardys, V. Kavolis, V Gylys, M. Gulbinskaitė (dabar — Lenkauskienė) ir J. Šmulkštys. Visi vyriškiai šiuo metu yra daktarai, trys iš jų profesoriauja; M. Lenkauskienė — PLB centro valdybos narė.

TOP — Leading functionaries of the Ateitis Federation at one of the conferences in Europe in late 1940's. Dr. V. S. Vardys — second from right, last row. Read an interview with Dr. V. S. Vardys in this Page.

BOTTOM — National officers of the Lithuanian-American Students' Association in 1952; Dr. V. S. Vardys — first from left. He was President of that body at that time.

niai klausimai. Esu įsitikinęs, kad visi ateitininkai tai mato. Praeities konfliktų knygą laikau uždarytą. Į tąjį uždarymą esu ateitininkus kvietęs Nepaprastosios konferencijos metu New Yorke prieš daugiau negu dvejus metus, dabar gi manau, kad visi ateitininkai yra atsukę veidą į dabartį. Šalia ideologinės, taip pat ir neideologinė ateitininkų vienybė yra stipresnė, negu manome, ir politiniam klausimam jau nebeduodame prioriteto. Nebesergame daugiau dėl vienybės, jau esame persirgę. Dėl jos dejuoja, kas jos neturi. Pas mus vienybės netrūksta.

Dabar priimame vieni kitus, kokie esame, ir kitokių, o ne politinių minčių konflikto įtampoje ieškome šiandienai sprendimų . . . Jei pažiurėsime į savo aplinką, pamatysime, kad "pasidalinimo" priežastys dabar visai kitokios, ir praeities politiniai "priešai" dažnai nustemba atsiradę toje pačioje idėjinėje linijoje, ją labai karštai palaikydami jungtinėm jėgom ir gindami prieš naujus advokatus ar oponentus.

Realumas ir idėjinis principingumas reikalauja, kad ateitininkai galutinai užgydytų senus konfliktus, kad ateitininkijos audinys tuo būdu taptų labiau stiprus naujai brėstančiųjų konfliktų įtampai išlaikyti. Tie konfliktai bus jau ne politinės, bet kultūrinės prigimties. Pirmoj eilėj teks grumtis ne dėl politinių, bet dėl kultūrinių paži rų, bandant ateitininkuose lietuvybę. "Grumtis" yra dėl ko, nes vienokių ar kitokių kultūrinių verčių laimėjimas apspręs naujos ateitininkijos pobūdį. Pagamintų sprendimų niekas nepateiks. Patiems teks dirbti ir budėti. Taryba tikisi visų ateitininkų talkos.

Pastaruoju metu "Ateities" žurnalas pagrindinius akcentus ėmė dėti ne tiek ant lietuviškųjų klausimų, kiek ant bendrųjų žmonijos ir šio krašto socialinių problemų. Kaip šis reiškinys vertintinas at-kiškų tradicijų ir principų šviesoje ir ar jis charakteringas visai jaunajai ateitininkų kartai?

Vieniem tokia "Ateities" kryptis patiko, kitiem—ne. Neutralių nebuvo. Toji kryptis sukėlė "konfliktą", daug realesnį ir daug labiau atidos reikalaujantį nei problemos iš dvidešimties metų praeities.

Dabartinės "Ateities" balsas—tai tikras, autentiškas Amerikoje vidurinius ir aukštuosius mokslus baigusios inteligentijos balsas (?—Red.), inteligentijos, kuri jaučiasi gyvenanti ant dviejų pasaulių ribos. Prieš dešimtmetį "Aiduose" rašiau apie lietuviškojo dialogo būtinybę tarp jaunesniųjų ir vyresniųjų. Tąją būtinybę sudarė ir tebesudaro konfliktas tarp "tobulos" bendruomenės, kurią atstovauja amerikietiškoji ir "netobulos", kuri yra lietuviškoji. Terminai "tobulas" ir "netobulas" neturi čia moralinių implikacijų, bet yra skoliniai iš tomistnės filosofijos. "Tobula" (perfecta) bendruomenė yra ta, kuri turi savo tikslus ir suteikia visas tiem tikslam atsiekti priemones. "Netobula" (imperfecta)—kuri tų dalykų trūksta. Pirmoji gali pilnai patenkinti žmogaus ekonominius, politinius, kultūrinius, religinius, ir kt. poreikius. Antroji patenkina tik kai kuriuos tų poreikių. Mažumos likimas būti ta "netobula" bendruomene. Šiandieninės "Ateities" žmonės joje ir nebeišsitenka; ne karjeriniais ar panašiais sumetimais, bet dvasios užsiangažavimo, aktyvumo, aukojimosi ir pan. prasme. Nebeišsitekdami, jie tampa aštriais vyresniųjų kritikais, kaltina juos "ribotumu" ir reikalauja, kad vyresnieji prie jų taikytųsi. Susidaranti įtampa gali būti aštroka ir kampuota. Kai kam atrodo, kad tos įtampos sudarymu jaunoji inteligentija atsisako visko, į ką katalikai tėvai tikėjo. Taip nėra. Ji tik yra sukilusi prieš tėvų bendruomenės "netobulumą": ribotumą, atsigręžimą vien į save, stengiantis kokiu nors

Dr. Vytautas S. Vardys, Shorewood, Wisc., Wisconsin universiteto profesorius, su savo šeimos nariais. Iš kairės dešinėn: Elzytė, Ina, dr. V. S. Vardys ir Nijolė Vardienė. Žiūr. pasikalbėjimą su dr. V. S. Vardžiu 4, 5 ir 6 psl.

Dr. V. Stanley Vardys, Shorewood, Wisc., Political Science professor at University of Wisconsin, with his family. Read an interview with Dr. V. S. Vardys on Pages 4, 5 and 6.

būdu išlaikyti lietuviškosios egzistencijos pilnumą ir "tobulumą". Smerkti tokį "sukilimą" yra nesusipratimas. Atsisakyti į jį kreipti dėmesį—atžagareiviškumas. Ateitininkija priklauso jauniem žmonėm, ir be jaunimo at-kų laukia kapinės. Amerikoje (Kanadoje—kiek kitaip) visa, ne tik mokslus išėjusioji, bet ir dabar tebeinanti inteligentija ir jos prieauglis brėsta panašioje įtampoje. Atsigręždami į jų problemas, stiprinsime ateitininkiją, o per ją ir lietuviškąją bendruomenę. Juo labiau atrasime ateitininkišką, t.y., ir katalikišką ir lietuvišką sprendimą, juo labiau savo prieauglį išlaikysime apie save. Užugdysime jį tada pilnai sąmoningą ir nepasimetantį "tobuloje" pilnutinėje bendruomenėje, kurioje jam tenka gyventi šešiolika ar net visas dvidešimt keturias paros valandas. Tokio sprendimo beieškant, gali tekti atsisakyti tam tikrų tradicinių pažiūrų, papročių ir kultūrinių charakteristikų. Šia prasme turime būti lankstūs visi—ir vyresnieji, o taip pat ir jaunieji. Šia prasme turi būti lanksti ir mūsų ideologija ir jos interpretacija. Du ideologijos principai yra esminiai ateitininkui: katalikiškumas ir lietuviškumas. Visa kita, įimant korporacijų kepuraičių spalvas, gali keistis.

Panašias mintis reiškiau Ateitininkų kongrese Toronte. Kai kas pakaltino mane noru palaidoti ateitininkų ideologiją, taip gražiai parašytą Šalkauskio. Nei tiesioginiai, nei netiesoginiai to nesiekiu. Noriu tik pasakyti, jog reikia turėti drąsos skirti esminius nuo neesminių dalykų, kad tuos esminius išsaugotume ir jais uždegtume vis naujus jaunimo būrius. Kad galima padaryti klaidų, aišku, bet kas bijo skiedrų, nekerta malkų, nors ir žino, kad be jų židinys išges. Kas mano galįs išlaikyti ir visus ir viską, viską ir praras. Reikia prileisti ir nuostolius. Iš kitos pusės, pasaulis ne tik gali, bet ir iš tikrųjų keičiasi, ir keitimasis dar nėra nuodėmė nei tėvynės išdavimas.

Gali atrodyti, jog darau kategoriškus teigimus. Jie nėra kategoriški, tik tiesioginiai suformuluoti. Tai darau sąmoningai, tikėdamasis, kad vienaip ar kitaip reaguodami, ateitininkai

permintys šias ir su jomis surištas problemas ir tuo balsiu permintijimu pasieks geresnio sprendimo ir geresnio susipratmo. O taip pat būtų atsikreipta ten, kur reikia.

Ateitininkų Taryba stengsis tarnauti tokiu forumu degančioms, egzistencinėm problemom diskutuoti. Toks mano tikėjimas. Taryboje turime ateitininkiją reprezentuojančią sandarą: ir vyresniųjų, ir jaunesniųjų, ir vien Amerikoje mokslus baigusių, ir vien Letuvoje, ir konservatyviau ir radikaliau nusiteikusių.

Visa eilė Jūsų studijų, paskelbtų tarptautiniuose mokslo žurnaluose, ir "Lithuania Under the Soviets" liudija, kad giliai esate susipažinęs su visais pavergtos Lietuvos gyvenimo aspektais. Gerai pažįstate ir tremties lietuviškąją visuomenę. Kuriame "tautų katile"—rusiškajame ar amerikietiškajam—greičiau tirpsta lietuvių tautinė sąmonė?

Amerikos ir mūsų atėjimo į Ameriką negalima lyginti su Lietuva ir jos įstūmimu į Sov. Sąjungą. Socialogiškai tai labai skirtingos situacijos ir todėl tokio lyginimo, kuris klausime keliamas, daryti neįmanoma, nors jo iškėlimas yra labai intriguojantis.

Kaip vertinate H. Con. Res. 416 pravedimą JAV Atstovų rūmuose ir kuria kryptim Rezoliucijoms Remti Komitetas toliau turėtų kreipti savo pastangas?

Rezoliucijos praėjimu labai džiaugiuosi, kaip ir kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimto ar protėvių krašto reikalai. Los Angelese veikiantį Rezoliucijoms Remti Komitetą labai vertinau ir tebevertinu. Sveikinu, pasiekusį tokio gražaus laimėjimo. Jo darbas dar nėra pasibaigęs, kol rezoliucija dar nėra pravesta Senate. Jo ir toliau nereiktų sulikviduoti, net jeigu rezoliucija praeitų ir Senate. Sakau tai todėl, kad komitetas pademonstravo, kaip aktyvūs ir pasišventę žmonės gali gerą mintį paversti realybe. Tokiom gerom mintim paremti komitetas ir ateityje būtų labai naudingas. Sakau betgi "net jeigu" rezoliucija praeitų Senate, nes Senate pravesti bus sunkiau. Amerikos žydai, kurie politiniu požvilgiu daug stipresni už lietuvius, pajėgė pravesti rezoliuciją, smerkiančią žydų persekiojimą Sovietų Sąjungoje, bet kiekvieni Kongreso rūmai priėmė skirtingą rezoliucijos formą ir todėl rezoliucija negalėjo būti pasiųsta prezidentui pasirašyti. Žydų draugai Kongrese iš naujo rengiasi tokią rezoliuciją įnešti naujame Kongrese ir šį kartą pasistengti, kad abeji rūmai priimtų ją toje pačioje formoje. Tegu būna jie pavyzdys ir mum, siekiantiems, kad Amerika pagelbėtų mūsų persekiojamiem broliam. Taigi, jei rezoliucija ir nepraeitų Senate, nenusiminkim, bet galvokim apie naują akciją, gal tokio, gal ir kitokio pobūdžio.

Sovietam dabar Atstovų rūmų priimtoji rezoliucija padarė didelį įspūdį. Apie ją sovietuose buvo daug daugiau rašyta nei Amerikoje. Pav., rezoliucijoms pasmerkti "Pravda" buvo paskyrusi visą dienraščio puslapį, kuris buvo prirašytas lietuvių komunistų. Vilniaus Tiesa, Komjaunimo Tiesa ir daugelis kitų laikraščių rašė apie ją pakartotinai. Panašiai buvo Latvijoje ir Estijoje. Tai didelės reikšmės "komunikacija". Mano įsitikinimu, jinai sovietus veika, ir labai galimas dalykas, jog prisidėjo, kad Maskva šiek tiek atleido varžtus Baltijos kraštuose, bent šiam momentui. Čia pavyzdžiu eina rugpiūčio mėnesį duotas leidimus vidurinįjį mokslą lietuvių kalba dėstomose mokyklose pratęsti iki 11 metų. 1964 m. rugpiūčio mėn. per visą sovietiją vidurinis mokslas buvo sutrumpintas iš 11 į 10 metų. Lietuvių komunistų prašymai tada (o jų buvo ir viešai spausdintų) leisti vienuoliktus mokslo metus, kad nenukentėtų gimtosios kalbos dėstymas, buvo atmesti. Tačiau po metų nuolaida buvo duota ir tik mokyklom ne rusų dėstomąja kalba.

Iki šiol permažai esame šios rūšies "komunikaciją" su okupuotu kraštu panaudoję. Rezoliucija Baltijos valstybių laisvės klausimu buvo labai geras tokios akcijos ir jos galmybių pavyzdys.

Kokios nuotaikos Amerikos užsienio politikos klausimu vyrauja akademiniuose sluoksniuose? Ar už "pacifizmą" ir "už karo sustabdymą Vietname" akciją vedą profesoriai ir triukšmaują studentai reprezentuoja profesūros ir studentijos daugumą?

Nei profesūra, nei studentija nėra tokia vienalytė, kad būtų galima pasisakyti apie ją visą, išskyrus "pacifistus (kurių dauguma ištikrųjų tokie nėra). Šių pastarųjų žmonių tarpe yra visokių spektro spalvų: nuo tikro pacifizmo ir tikro komunizmo iki tokių, kure neturi nieko bendra nei su pacifizmu nei su komunizmu. Jų akcija susilaukia tik mažumos studentų paramos ir gal šiek tiek daugiau pritarimo iš profesūros, tik daugiausiai ne iš politinių mokslų ar šiaip jau objektyviau nusiteikusių žmonių.

Norisi taip pat pastebėti, kad Vietname politikos kritika nebūtinai turi būti komunistinė ar komunistų vedama. De Gaulle nėra komunistų simpatikas, bet nemažas JAV akcijos Vietname kritikas. Švedija taipgi nėra komunistam palanki, bet jai Amerikos akcija Vietname labai nepatinka. Ašai manau, kad jų įsitikinimas klaidingas. Aš galvoju, kad Amerika gerai daro, tai ką daro, ir kartais padrebu, kad prez. Johnsonas neatiduotų prie derybų stalo, ką yra laimėjęs karo lauke. Tačiau dėlto, kad man Vietnamo politikos priešininkų akcija nepatinka, aš dar nelaikau visų ir net daugumos Vietnamo politikos oponentų komunistais ar jų įrankiais. Tačiau reikia pasakyti, kad universitete atmosfera pokario metais niekad nebuvo taip įsitempusi (išskyrus kai kuriuos momentus sen. McCarthy laikais), kaip Vietnamo "teach in" metu. Emocialumas, neapykanta, jausmų aštrumas: tokio man užsienio politikos klausimais nebuvo tekę matyti. "Pacifistai" ir kitokie yra didelėje mažumoje, tačiau jie labiausiai garsingi ir, deja, daugelis jų labai netolerantingi skirtingoms pažiūroms. Šio fenomeno apsireiškimas man padarė labiausiai slegiantį įspūdį. Betgi reikia pridėti, kad ypatingo pritarmo prezidento akcijai Vietname tarp universiteto profesorių bei studentų nebuvo. Daugiausiai vyravo nuomonė: tikėkimės, kad Johnsonas žino, ką daro, ir kad iš viso to nebus pasaulinio karo. Amerikos akcijai sėkmingai vystantis, pasitikėjimas prezidentu auga.

Kuria linkme, Profesoriau, Jūsų nuomone, vystysis tarptautinės politikos raida sekančiame penkmetyje?

Kviečiate pasivaikščioti į tamsią naktį, be žiburių ir be kišeninės lemputės. Tegu. Sovietų Sąjungoje kova dėl valdžios baigsis Šeliepino laimėjimu, tačiau tai neprives prie susitaikymo su komunistine Kinija, nei prie didesnio susibarimo su demokratine Amerika. JAV išlaikys Pietinį Vietnamą, bet padėtis pietryčių Azijoje pasiliks labai netikra, nebus saugi nei pačiame Vietname. Lotynų Amerika atitols nuo JAV ir tenai bus prarastos kelios valstybės liaudies frontams ir komunistams. Geriausi kandidatai yra Haiti, Peru, Kolumbija. Rytų Europos kraštai tuo pat metu dar labiau atitols nuo Sovietų Sąjungos, tačiau visiškų pabėgėlių tenai nematyti. Arabų kraštuose tebesitęs nacionalistinis socializmas, gi Indija dar labiau palinks į Sovietų Sąjungos pusę. Pakistanas Amerikai pilnai nebegrįš. Afrika tebeliks klaustuku. Kitaip tariant, Amerikos dar laukia sunkūs laikai. Nelengvi ir sovietams, kuriuos vidaus problemos ir reikalai daug labiau piaus nei užsieniniai. Išvada: abu kraštai vienas antro perdaug neprovokuos.

Kaip Lietuvai? Kol Šeliepinas į vadus dar neišėjo, okupuotam kraštui bus kiek geriau ir minties, ir ekonominiu, ir tautiniu atžvilgiu. Lietuviai komunistai tuo laikotarpiu gagalės šiek tiek paramstyti lietuviškąsias pozicijas. Apie "kultūrinį bendradarbiavimą" su užsienio lietuviais, t.y, mumis, tenai bus kalbama dar daugiau, nei iki šiol, nors šioje generacijoje tam "bendradarbiavimui" prasidėti viltys yra labai mažos. Sovietai vis dar bandys gaudyti pavienius "atsivertėlius". Juo toliau, tačiau, juo jų tokia akcija (su propagandine spauda ir t.t.) neš mažesnius rezultatus. Pačiam krašte, nors režimui kiek ir palengvėjus, tikėjimo persekiojimas nei liausis, nei švelnės.

J. K.

Knyga ir gyvenimas

LIETUVA SOVIETŲ VALDŽIOJE

LITHUANIA UNDER THE SOVIETS: PORTRAIT OF A NATION 1940—1965 — aštuonių autorių parašytą ir dr. Vytauto Vardžio suredaguotą 300 pusl. anglų kalba veikalą šią vasarą išleido Frederick A. Praeger leidykla, operuojanti New Yorke ir Londone. Tai aukštos reputacijos knygų leidykla, kurios leidiniai visada atkreipia universtetų, bibliotekų ir mokslo žmonių dėmesį. Leidykla ypač specializuojasi komunizmo, Rusijos, aplamai Rytų Europos ir šiaip politinių-ekonominių klausimų studijose.

"Lithuania under the Soviets" įtraukta į Rusijos istoriją ir pasaulio komunizmo problemas negrinėjančių studijų seriją 162-ju numeriu.

"Lithuania under the Soviets" veikalo pasirodymą tenka išskirtinai reikšmingu laikyti dviem atžvilgiais: 1) tai pirmas anglų kalba veikalas, pilnai moksliniu metodu pristatąs pokario Lietuvos problemas, sutelkus tam tikslui rinktinių specialistų talką, 2) gi laiko prasme reikšmin-

Nukelta į 19 psl.

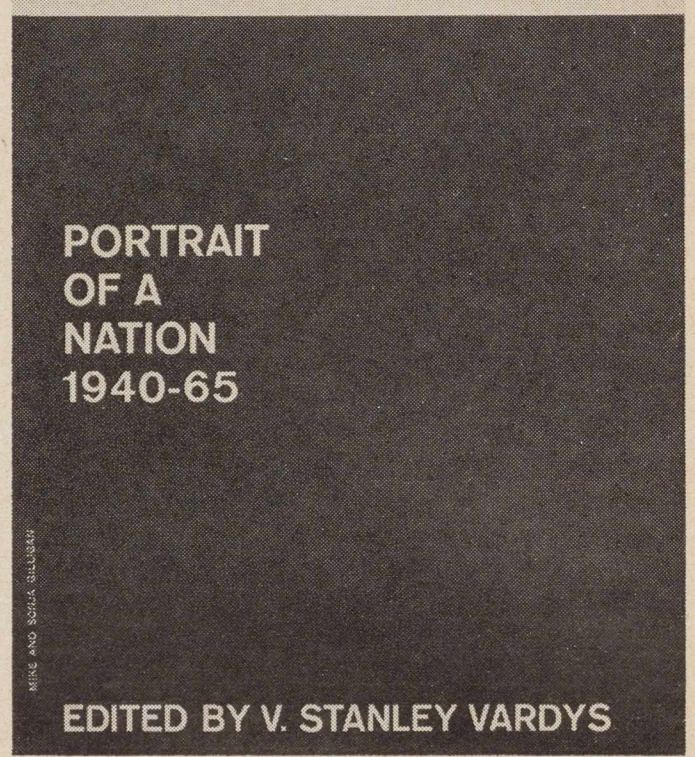

Dr. Vytauto S. Vardžio knygos viršelis. Plačiau apie šią knygą skaityk šiame puslapyje.

Front cover of a book, edited by Dr. V. Stanley Vardys. For more about it read a write-up in this Page. You can obtain this excellent book on Lithuania in English from the Lithuanian Days Publishers.

Brooklyno kanklininkių būrelio "Vaidilutė" narės po vieno pasirodymo Waldorf Astoria viešbutyje, New Yorko mieste.

Members of a group of young kanklininkės "Vaidilutė" of Brooklyn, N. Y.

VIRŠUJE — Brooklyno kanklininkių būrelio "Vaidilutė" narės su vadove ir kitais asmenimis po vieno pasirodymo New Yorke.

APAČIOJE — Jaunosios kanklininkės su dr. J. Eretu, kai jis prieš kiek laiko lankėsi JAV-se.

TOP — A group of young kanklininkės after one of the performances in New York City.

BOTTOM — The same young kanklininkės with Dr. J. Eretas, a Swiss-Lithuanian, when several months ago he was visiting the U. S.

BROOKLYNO JAUNŲJŲ KANKLININKIŲ BŪRELIS "VAIDILUTĖ"

1963 metų rugsėjo mėnesyje kilo sumanymas įkurti ir New Yorke kanklininkų būrelį. Neturėta nei instrumentų, nebuvo nei kankliuotojų. Daug čia mums padėjo patarimais prityrusi kanklininkių vadovė Ona Mikulskienė. Pagaliau būrelis įsikūrė ir pasivadino profesoriaus J. Žilevičiaus, mūsų "krikšto tėvo" duotuoju vardu "Vaidilutė"

Kankles padirbo Vytautas Kulpavičius, derina ir talkininkauja Stasys Dzikas.

Būrelis jau koncertavo dukart pasaulinėje parodoje ir daugelyje kitų vietovių. Jis pasirodė New Yorke, Baltimorėje, New Havene, Elizabethe ir kt.

"Vaidilutėje" dalyvauja šios mergaitės: Jūratė Balsytė, Rasa Navickaitė, Regina Leleikaitė, Asta Pranckevičiūtė, Alė Surdėnaitė, Laima Surdėnaitė, Lilija Staknytė ir Ramunė Stonytė. Būreliui vadovauja Teklė Dzikienė.

Jaunosios Brooklyno kanklininkės su vadove Tekle Dzikiene (kairėj).

Young . Lithuanian - American kanklininkės of Brooklyn, N. Y., with their director Mrs. T. Dzikas.

Ultimatumo trenksmas

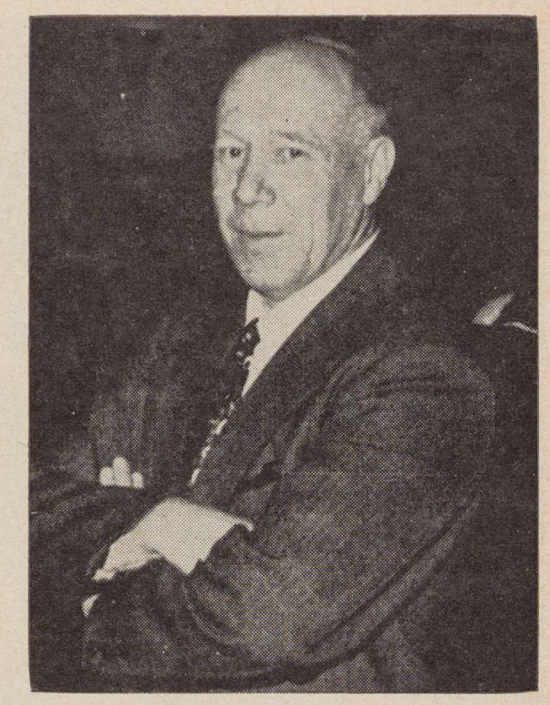

Jurgis Gliauda, Los Angeles, Calif., vienas iš žymiųjų lietuvių rašytojų. Žiūr. ištrauką iš jo naujojo romano šiame puslapyje.

Jurgis Gliauda, Los Angeles, Calif., one of the leading Lithuanian-American novelists. Read an excerpt from his new novel on this Page.

Šiomis dienomis Nidos leidykla išleidžia Jurgio Gliaudos romaną AGONIJA.

Romane, rašo "Europos Lietuvis", vaizduojamos paties paskutinės Nepriklausomos Lietuvos dienos, kai sovietai siuntinėjo Lietuvos vyriausybei notas, kvietė į Kremlių ministerius, skaitė jiems notacijas, atsiuntė ultimatumą, kaip laikėsi vyriausybė. Įvykiai baigiami prezidento pasitraukimu iš Lietuvos ir delegacijos pasikalbėjimas su juo.

Didžioji knygos veikėjų dalis yra tikri asmenys, bet autorius, susirinkęs iš įvairių šaltinių daug medžiagos, į jų lūpas įdeda žodžių ir į jų galvas svarstymų ir minčių, kurie nėra dokumentais patvirtinti.

Autorius nei teisina, nei smerkia, tik iš žmonių laikysenos daro išvadas. Romanas žada būti įdomus mūsų skaitytojui, nes atskleidžia daug net ir niekada nežinotų dalykų. O taip pat tai bus ir tam tikras indėlis paminėti šiems sukaktiniams Lietuvos pavergimo metams.

Lietuvių Dienų redakcija iš pasikalbėjimo su autoriumi patyrė, kad romanas buvo rašomas nuo 1959 m. Autorius ėmė medžiagą iš daugybės šaltinių, kurie vienaip ar kitaip palietė jo romano temą. Ilgasis medžiagos sąrašas įdėtas romano pabaigoje.

Įdomiausia yra tai, kad susirašinėjimo kelius su daugybe asmenų, vienaip ar kitaip dalyvavusių minimuose įvykiuose, autorius patyrė iš tiesioginių įvykių liudininkų, kokiomis aplinkybėmis aprašomieji įvykiai vykę. Didelį tomą tų laiškų, kurie yra nepaprasta brangenybė istorijai, autorius žada perduoti kuriam mūsų archyvui. Kai kurių korespondentų jau nebėra gyvųjų tarpe. Kiti pageidavo pavardžių neskelbti, todėl tuo keliu gautoji medžiaga sąraše neįvardinta.

AGONIJA apsaugotas autoriaus Copyright teisėmis, tačiau Lietuvių Dienų žurnalas gavo autoriaus sutikimą atspausti dalį 27 romano skyriaus, kurį pavadinome ULTIMATUMO TRENKSMAS.

- - -

Jurgis Gliauda, Los Angeles, Calif.

Birželio keturioliktajai baigiantis, naktį, vienuoliktą valandą, Lietuvos pasuintinybėje Maskvoje suskambėjo telefono skambutis.

Telefonas buvo pritvirtintas prie sienos, pirmajame aukšte, prieš plačias raštinės duris. Sujungimo nebuvo su antruoju aukštu, kur gyveno pasiuntinys. Nebuvo ir telefono perjungimų kur kitur. Tas sienos telefonas, toks archaiškos išvaizdos, buvo populiarus raštinėje, ir juo labiausiai buvo skambinama.

Prie savo rašomojo stalo budėjo pasiuntinybės sekretorius Bagdonas, mažo ūgio, liesas, visad kalbąs tyliai, lyg paslapčiomis, nes įpratęs prie instinktyvaus konspiratyvumo per dvidešimtį metų savo tarnybos Lietuvos pasiuntinybėje Maskvoje. Jis pakėlė telefono ragelį.

Skambinta iš Kremliaus. Pasakius tik šaukiamąją vietą ir nenurodant net, kas skambina, iš Kremliaus maloniu, įsiteikiamu balsu buvo pratarta: "Soizvolte poprosit gospodina ministra na audijenciju k narkomu" — Malonėkite pakviesti poną ministerį audiencijai pas užsienio reikalų komisarą .

Įprastąja rutinos kalba tai reiškė, kad Urbšiui skiriamas neatidėtinas, tuoj pat vykdytinas kvietimas atlankyti Molotovą.

Bagdonas pakartojo kvietimą. Taip, kviečiamas buvo ne pasiuntinys Natkus, bet Urbšys.

Paprastai Urbšys nakvodavo viešbutyje "Gostinnica Moskva", tačiau jis nebuvo dar palikęs pasiuntinybės ir buvo Natkaus kambariuose. Bagdonas skubiai užbėgo iškilmingaisiais laiptais į antrąjį aukštą pranešti apie kvietimą. Tuoj pat jis nubėgo ir pusrūsin, kur gyveno namo sargas ir šoferis, abu rusai, abu aiškūs šnipai. Eidamas pro virtuvę, Bagdonas išgąsdino raštvedžio Valinčiaus tarnaitę, miegojusią virtuvėje ant stalo ir visiškai neužsiklojusią. Tai buvo lenkė senmergė, kilusi nuo Vilniaus. Pamaldi katalikė ir sovietinė pilietė, ji (kaip sakėsi) bijojo enkavedistų, todėl po darbo neidavusi miegoti savo bute mieste, likdavo miegoti pasiuntinybėje. Jos neįtarė šnipinėjant.

Po kelių minučių Lietuvos užsienio reikalų ministeris Urbšys išvažiavo į Kremlių.

Laukdamas įvykių išryškėjant, Urbšys prieš pusantros valandos pranešė Merkiui šifruota telegrama į Kauną, kad šiąnakt sovietai galį paskelbti konkrečiai savo reikalavimus. Jo telegramai pagrindą sudarė ankstyvesnis skambutis iš Kremliaus dėl numatomo jo vizito šiąnakt pas Molotovą.

Kremlius gyveno savo įtemptą naktinį gyvenimą. Raudonoji aikštė, kaip ir visad naktį, skendėjo blankioje retų žiburių prieblandoje. Priešingai, Kremliaus viduje, įvažiavus pro bokšto vartus, viskas buvo užpilta stiprios elektros šviesos. Daugybė kariškių: pavienių ir grupėmis; sargybos prie įvažiavimo, prie pastatų kampų, prie durų. Kremliaus vidus buvo pilnas kariškių — visur buvo matyti jų pilkos palaidinės, išpūstos mėlynos kelnės; dažno krūtinė buvo apsagstyta raudonais ar rudais emaliniais užsitarnavimo ženklais. Jie buvo keisti, nes palaidinės neturėjo antpečių ir kabojo ant pečių palaidai ir raukšlėdamosios.

Urbšys, palydos sekamas, perėjo jam pažįstamą koridorių, kuris suko be stačių kampų, klaidindamas keleivį. Aukštos, baltos, numeruotos durys ėjo mažėjančiais numeriais. Urbšys nežinojo, ar jie eis iki kambario numerio antrojo, kuris buvo numerio pirmojo, Stalino kabineto, prieškambariu, ar sustos anksčiau. Tas ėjimas Kremliaus įsčių koridorium nakties metu, ta ėjimo dirbtinė skuba, tas žaidimas savotiška misterija, kurią visad sudaro naktis ir naktinė politinio sūkurio butaforija, atrodė Urbšiui pigiu farsu, kurio tikslas veikti lankytojo nervus. Bet greta to buvo kitas, svaresnis ir tragiškesnis pojūtis, tai mažos valstybės atstovų bejėgiškumo pojūtis, nes tenka taip betarpiškai susitikti su milžiniškos ir brutalios jėgos viešpatija. Tais ilgais, slaptingais koridoriais Urbšys ėjo lengvai, elastingai, kaip jis visad vaikščiojo, nešiodamasis kariškio ir gero šokėjo graciją.

Kambarys, kuriame jis susitiko su Molotovu, buvo dižiulis ir pustuštis. Atrodė, kad tas didelis stalas, prie kurio stovi Molotovas,, tik atsitiktinai įneštas į kambarį. Kambary nebuvo to **esprit,** kuris rodytų, kad tai esama valstybės vyro kabineto. Kambary buvo jaučiamas tik praeinamumas.

Molotovas stovėdamas sutiko įeinantį Urbšį. Jo veide nebuvo žmogaus veido, o geležinė kaukė, kurioje nėra individualių bruožų ir žmogaus emocijų, net is sunkiai užtinkamų atspalvių. Keturkampis Molotovo veidas buvo veidas tų ostiakų, tungusų dievukų, kurie bukai priima savo gailių garbintojų aukas. Tai turėjo ženklinti, kad įvykiai pasiekė savo zenitą ir kad tas vizitas nebus lydimas pigios diplomatinės kurtuazijos; kad tas vizitas, vos Urbšys peržengė slenkstį į Molotovo kambarį, persimetė į dramatiškumą.

Molotovas nepadavė Urbšiui rankos, atsiribodamas nuo bet kokio pažįstamiems asmenims priimto susitikimui ritualo. Įspūdis buvo tik vienas: Urbšys turi ateiti, patirti žinią ir išeiti. Molotovo veidas nereiškė, kad jis lauktų, rodytų smalsumą (kaip reaguos į žinią) ar būtų pasirengęs ginti savo nuomonę. Molotovo veidas tereiškė tik viena: esu brutalios jėgos įrankis, aš užmušu, kai man pavesta užmušti.

Jis paprašė Urbšį išklausyti Sovietų Sąjungos pareiškimo Lietuvos vyriausybei. Jis paėmė mašinele prirašyto popieriaus lapą ir iš karto (negaišti laiko) pradėjo garsiai skaityti savo ryškiu, girgždančiu balsu, nė kartą nepakeldamas akių į Urbšį, kuris kaupė savin skaitomąsias frazes, vis labiau suprasdamas, kad tai yra ne pareiškimas, o ultimatumas, reiškiąs paskutinę Lietuvos valstybės merdėjimo fazę, mirties agoniją.

Vladas Šlaitas

ŠIRDIES PAGUODAI

Štai aš sau sėdžiu vienas tuščiam kambary ir galvoju,
kodėl gi man liūdesys yra artimesnis už džiaugsmą?
Kodėl liūdesio medis
(aš kalbu apie tują)
man yra artimesnis už rožę?
Arba kodėl visi tie,
kurie nemoka gyventi,
kuriems,
kaip sakoma,
viskas krinta iš rankų,
man yra žymiai arčiau širdies, negu tie,
kuriems sekas gyventi?
Aš manau,
liūdesys man už tai yra artimesnis už džiaugsmą,
nes aš pats esu liūdnas;
nes šioj žemėje nėra nieko, kas nesibaigtų
mirtimi arba liūdesiu.
Štai kodėl iš visų šventoriuje augančių medžių
aš renkuosi
(širdies paguodai)
liūdesio medį.

IŠ DIEVO MALONĖS

Kiekvieną dieną aš pasitinku su džiaugsmu,
nes niekados nesu tikras,
ar pamatysiu ateinančią dieną.
Ir nors to džiaugsmo nedaug,
ir nors būna dienų,
kai nė lašelio džiaugsmo nebūna,
tačiau kiekvieną dieną aš sveikinu ir džiaugiuosi,
nes yra tūkstantį kartų geriau
pamatyti nors vieną paprastą dieną,
negu jau niekad daugiau šio pasaulio šviesos nematyti.
Galėjo niekad manęs nebūti šiame pasaulyje,
taip, kaip lygiai ir vėl nebebus
nei manęs,
anei mano šešėlio šiame pasaulyje,
bet šiandien aš esu ir džiaugiuosi šituo pasauliu,
į kurį atėjau vieną kartą iš Dievo malonės.

RUGSĖJO MĖNUO

Rugsėjo mėnuo reiškia rudenį.
Negerai gimti rudenį,
nes visi,
kurie gimsta rudenį,
yra atžymti geltona rudenio spalva,
kuri ženklina rudenį.
Toji spalva,
kurią pirmą kartą mačiau kūdikystėje,
taip ligi šiol ir paliko širdy gulėti,
idant kas dieną žiūrėčiau į šį pasaulį
per geltoną rudenio spalvą.
Tūlas vyskupas yra rašęs,
kad liūdesys
yra pykčio ir neapykantos draugas.
Aš manau,
kad jis rašė netiesą,
nes yra galima būti liūdnam
ir gyventi be pykčio.

APIE GYVENIMĄ

Visą savo gyvenimą mes iš tikrųjų matome tik dalimis,
kurias rišam į vieną krūvą,
į vieną gyvenimą,
ir kurio tiek pradžia,
tiek pabaiga
pasilieka anapus mūsų,
ir tiktai po mirties
mes pamatysim viską tikroj šviesoj
arba veidu į veidą,
kaip apaštalas Povilas rašė.
Išgyvenęs ilgus metus,
aš neturiu nieko,
ką galėčiau parodyti.
Nebent galėčiau parodyti raukšlių išvagotą veidą
ir akis,
kurios baisiai išbluko per daugelį metų.
Tik galiu pasidžiaugti,
kad lig šiol vis nesu praradęs noro gyventi.
Tik kažkaip vis labiau ir labiau mane šaukia ir traukia
vakarai,
kada leidžiasi saulė žemyn į pakalnę.

ŽOLĖ

Mano jaunystės žolė
(maždaug prieš trisdešimt metų)
dingo nuo žemės paviršiaus.
Jos vietoje
šiandieną auga kita žolė, kuri primena
seniai dingusią žolę.
Ir nors šių metų žolė
yra iš tikrųjų labai panaši
į prieš trisdešimt metų dingusią žolę,
tačiau šiandieną ji man atrodo šiek tiek pasenusi
ir, palygint, išblukusi.
Ir jei man teks išgyventi dar kartą trisdešimt metų,
tai tada jau žolė man atrodys visai susenus,
ir jinai jau daugiau nesiūbuos, o tik vėjui papūtus
svyrinės ir krizens, įsikibus į seną tvorą.

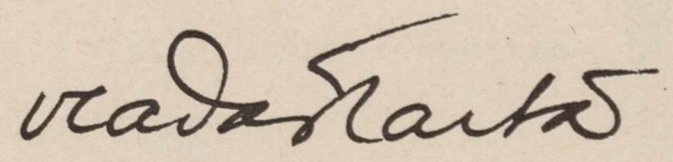

Šie eilėraščiai paimti iš poeto Vlado Šlaito spaudai parengto naujo rinkinio "Širdies paguodai". Tai jau ketvirtasis poeto rinkinys. Vienas iš ankstyvesniųjų jo rinkinių — Ant saulėgrąžos vamzdžio — buvo premijuotas.

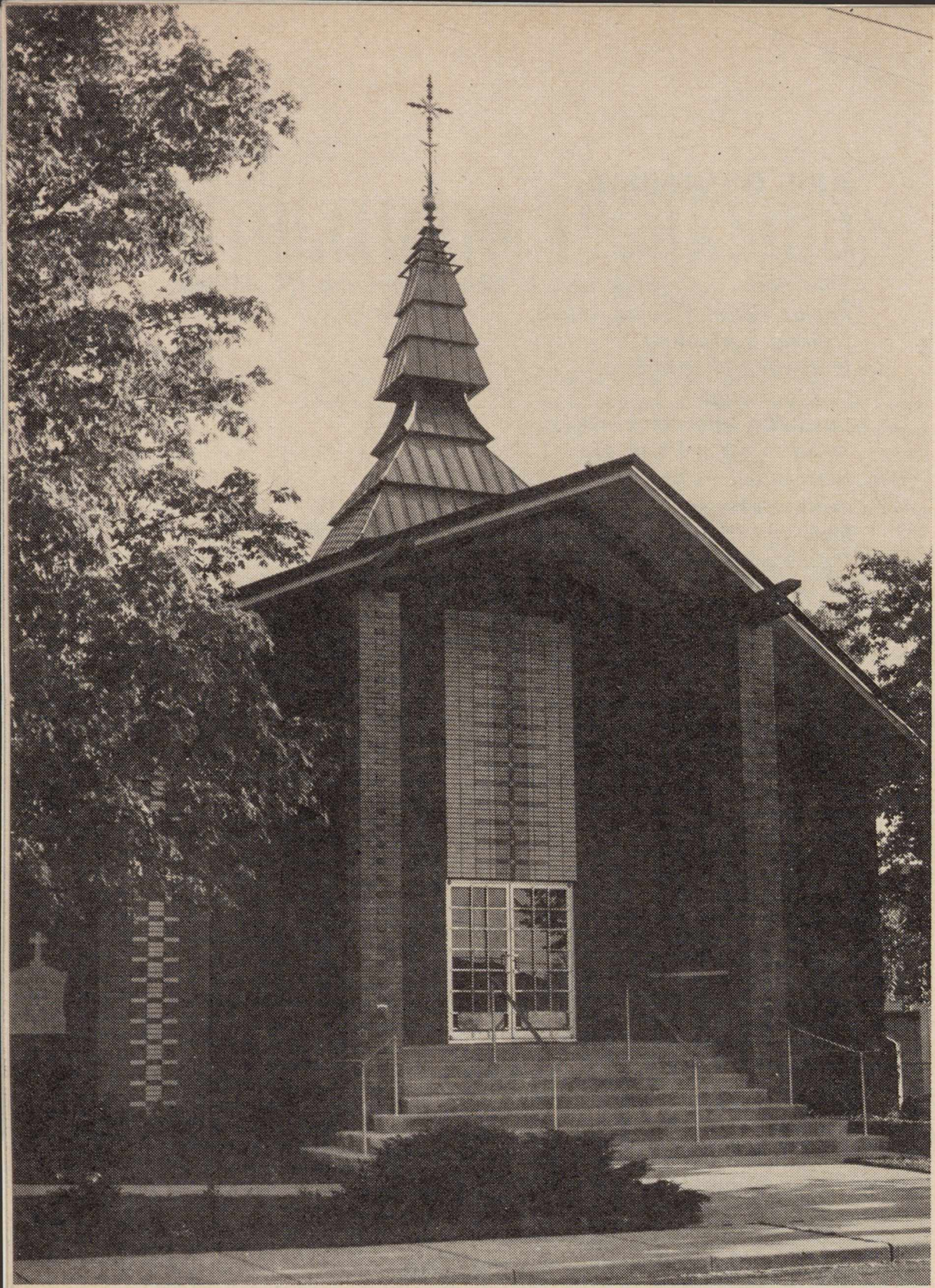

Šv. Kryžiaus bažnyčia Daytone, Ohio.
Holy Cross, Dayton, Ohio. For more about it read a write-up on this Page.

LIETUVIŠKAS ŽVILGSNIS PRIE OHIO UPĖS

DAYTONO LIETUVIŲ BAŽNYČIA IR TRYS KRYŽIAI

Ign. Urbonas

Daytono mieste prie Ohio upės jau penkiasdešimt metų gyvena būrelis lietuvių. Pereitais metais (ir dar šiais) jie švenčia savo parapijos ir kolonijos auksinį jubiliejų. Švęsdami jie atkreipė į save svetimųjų dėmesį, gal ne tiek jubiliejumi, kiek naujai atremontuota bažnyčia, kuri tapo mieste lankoma šventove. Lankytojai įvairūs: nuo arkivyskupo iki eilinio amerikiečio turisto.

Kodėl tą lietuvių bažnyčią lanko? Patinka jiems naujas, nematytas stilius. L i e t u v i š k a s? Deja, lietuviško, kaip tokio, mes dar neturime. (Kodėl neturime, tai didelis klausimas ir didelė istorija, bet gal nedaug suklysiu pažymėjęs, kad viena iš daugelio priežaisčių ta, jog mūsų tragiškoje tautos istorijoje buvo daug vergijos ir mažai laisvos kūrybos metų...)

Paliekant "lietuviškojo stiliaus" klausimą architektams specialistams ir meno istorikams, mėgėjo išmanymu manau, jog mes bent lietuviškąjį žvilgsnį architektūroje turėti galime ir — turime. Jei, pvz. japonai net abstrakčiame mene turi savąjį "Japan look", tai ir mes lietuviai galime turėti savąjį — "Lithuanian look" — lietuviškąjį žvilgsnį, lietuviškąjį motyvą statybos mene. Šio lietuviškojo "look" įvedimo architektūroje istorinė garbė, man atrodo, priklauso architektui Jonui Mulokui. Jo statytos bažčios čia Amerikoje lyg "prašneko" lietuviška kalba ir dvasia. Jos atkreipė dėmesį ir svetimųjų.

* * *

Daytono lietuvių bažnyčia

Daytono (Ohio valstybėje) lietuvių parapija bažnyčiai naudojo seną mokyklos pastatą. Jubiliejui artėjant klebonas kun. Titas Narbutas ir parapijiečiai panoro pasistatyti naują bažnytėlę, bet dėl parapijos mažumo leidimas nebuvo gautas. Tada buvo nutarta iš pagrindų atremontuoti senąją. Tam pakvietė arch. Joną Muloką, kuris padedamas dail. A. Valeškos ir dail. B. Jameikienės — senąjį mokyklos pastatą pavertė meniška ir lietuvio širdžiai miela šventove. Arch. J. Mulokas įvedė lietuviškus motyvus į bažnyčios fasadą, bokštą, vidų ir į altorius, kurių šoniniai yra tiesiog Lietuvos pakelių koplytėlės.

Dail. A. Valeškos vitražuose — lietuviško stiliaus kryžiai, o dail. B. Jameikienės bažnyčios grindų "take" — lietuviškų audinių raštai. Visi šie lietuviški motyvai, meniškai priderinti prie religinės bažnyčios paskirties, daro bažnyčią religiškai šventą, mistiškai jaukią ir lietuviškai mielą.

Svetimiesiems gi, gal kaip naujiena, visa tai irgi yra įdomu.

Cincinnati (Ohio) senas arkivyskupas Karl Alter niekad šios mažos parapijėlės nelankė, o vis atsiųsdavo savo auxilijarus vyskupus, bet šį kartą, pamatęs bažnyčios projektą, pats atvyko, ją pašventino ir pagarbos žodį lietuviams tarė.

Vietinė spauda (Dayton Daily News, Catholic Telegraph ir kt.) plačiai aprašė, pažymėdama naują stilių, lietuviškus motyvus. Kartu neužmiršo paminėti ir lietuvių religinės būklės okupuotoje Lietuvoje, nupasakodami komunistinį religijos persekiojimą Lietuvoje.

Trys kryžiai Lietuvos kankiniams

Energingasis klebonas kun. Titas Narbutas su parapijiečiais manė, kad parapijos auksinis jubiliejus nebūtų pilnai atšvęstas nepastačius ta proga lietuviško stiliaus kryžiaus (kurie okupuotoje Lietuvoje bolševikų baigiami išnaikinti).

Arch. Alfredas Kulpavičius iš Toronto sukūrė trijų kryžių paminklo projektą. Kairėje pusėje — mažasis kryžius — turi Aukštaitijos motyvus; vidurinis — pietų žemaitijos ir dešinysis — Vilniaus krašto bei

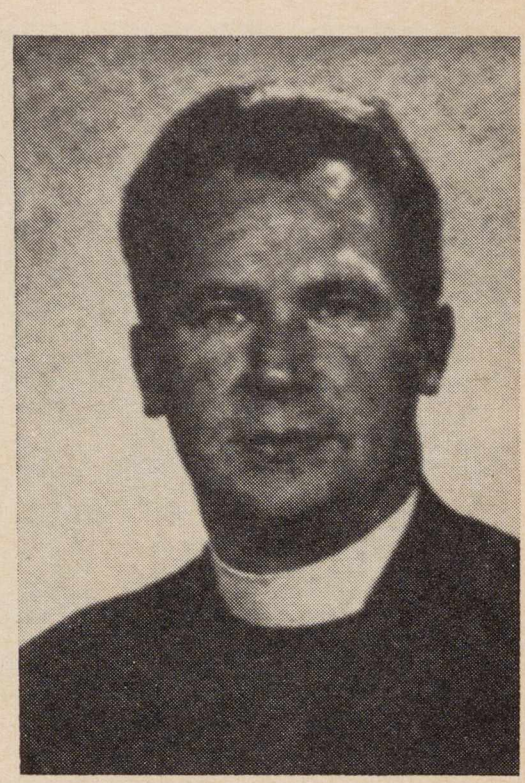

Kun. dr. Titas Narbutas, Dayton, Ohio, šv. Kryžiaus lietuvių parapijos klebonas.
Rev. Dr. Titas Narbutas, Dayton, Ohio, Pastor of Holy Cross Church.

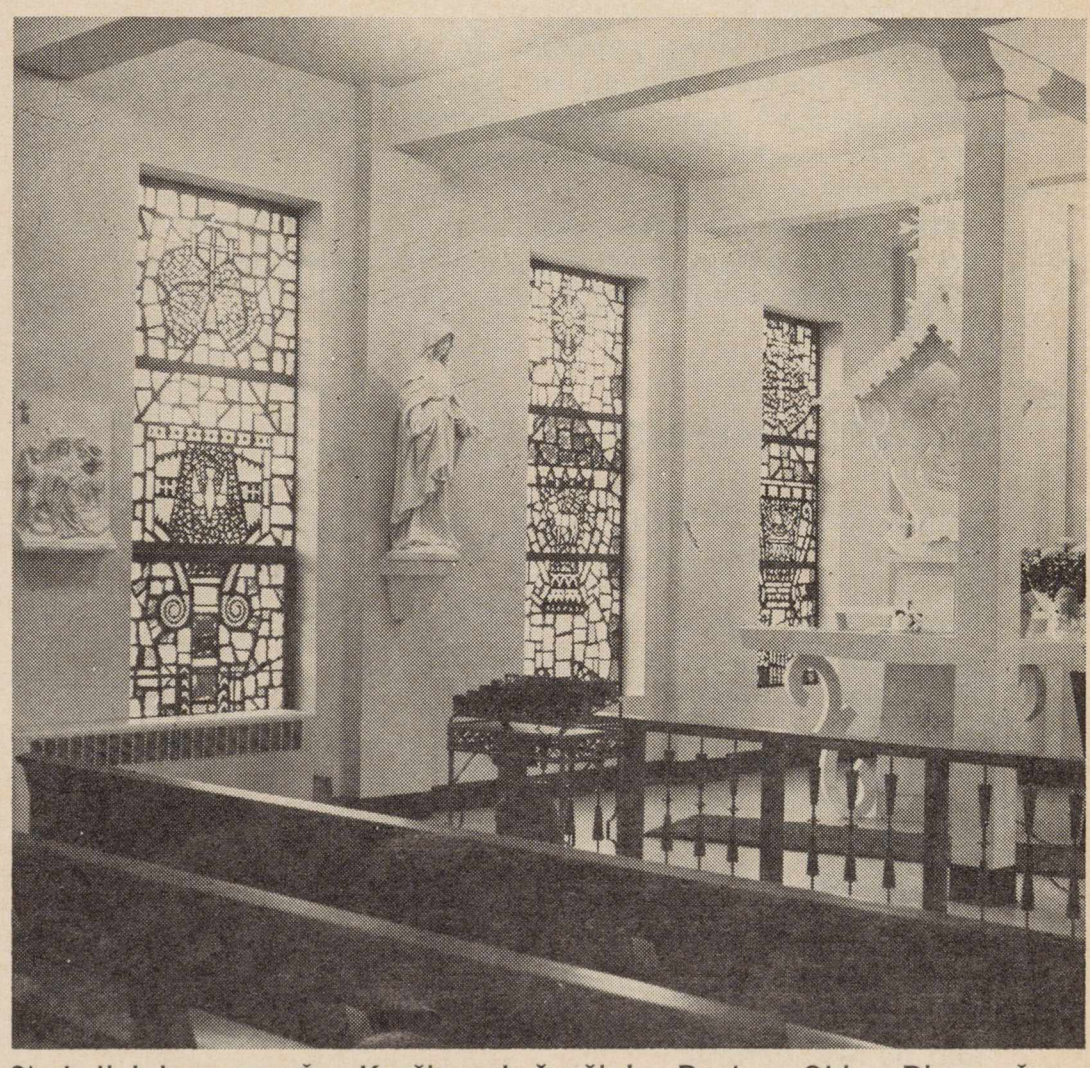

Simboliai languose šv. Kryžiaus bažnyčioje, Dayton, Ohio: Dievas šventoji Dvasia, Dievas sūnus, Dievas Tėvas.
Symbols in the windows of the Holy Cross Church, Dayton, Ohio: God the Holy Spirit, God the Son, God the Father.

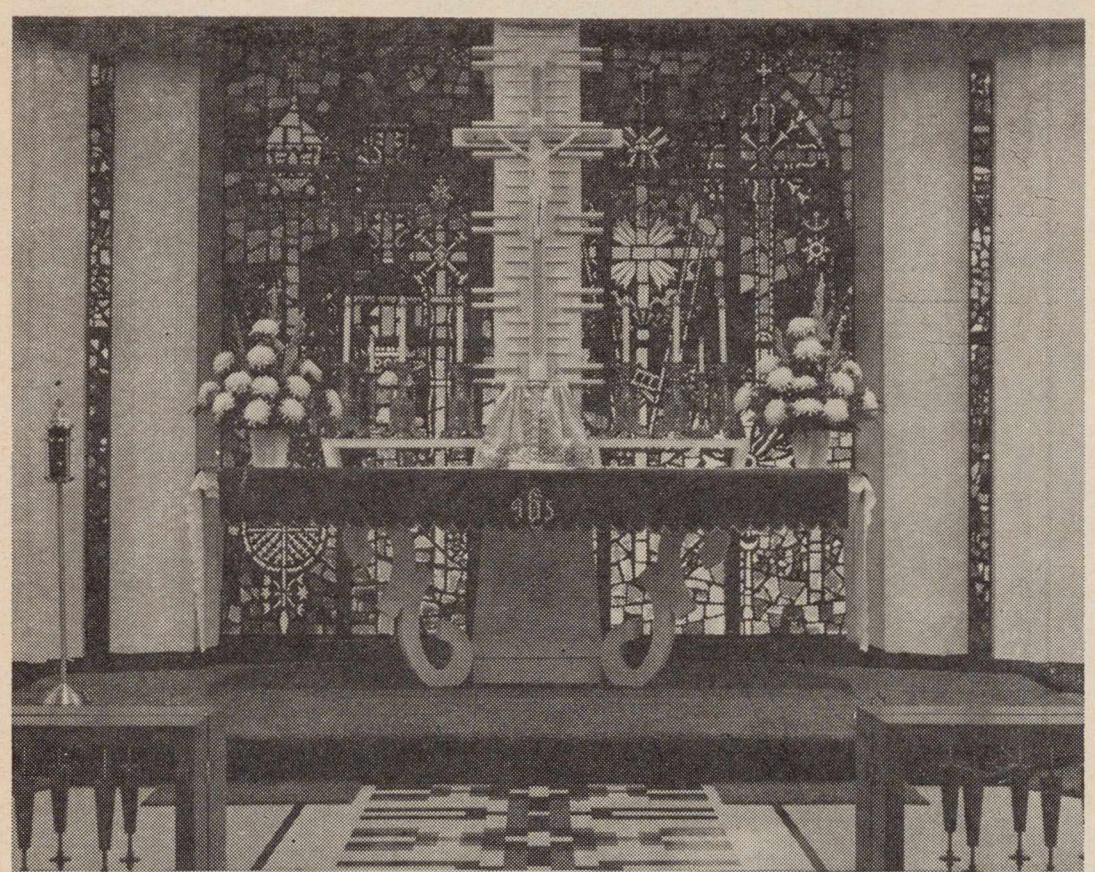

VIRŠUJE — Daytono šv. Kryžiaus bažnyčios didysis altorius.
APAČIOJE — Daytono šv. Kryžiaus atnaujintos bažnyčios vidus.

TOP — The main altar of the Holy Cross Church, Dayton, Ohio.
BOTTOM — Newly remodeled Holy Cross Church, Dayton, Ohio.

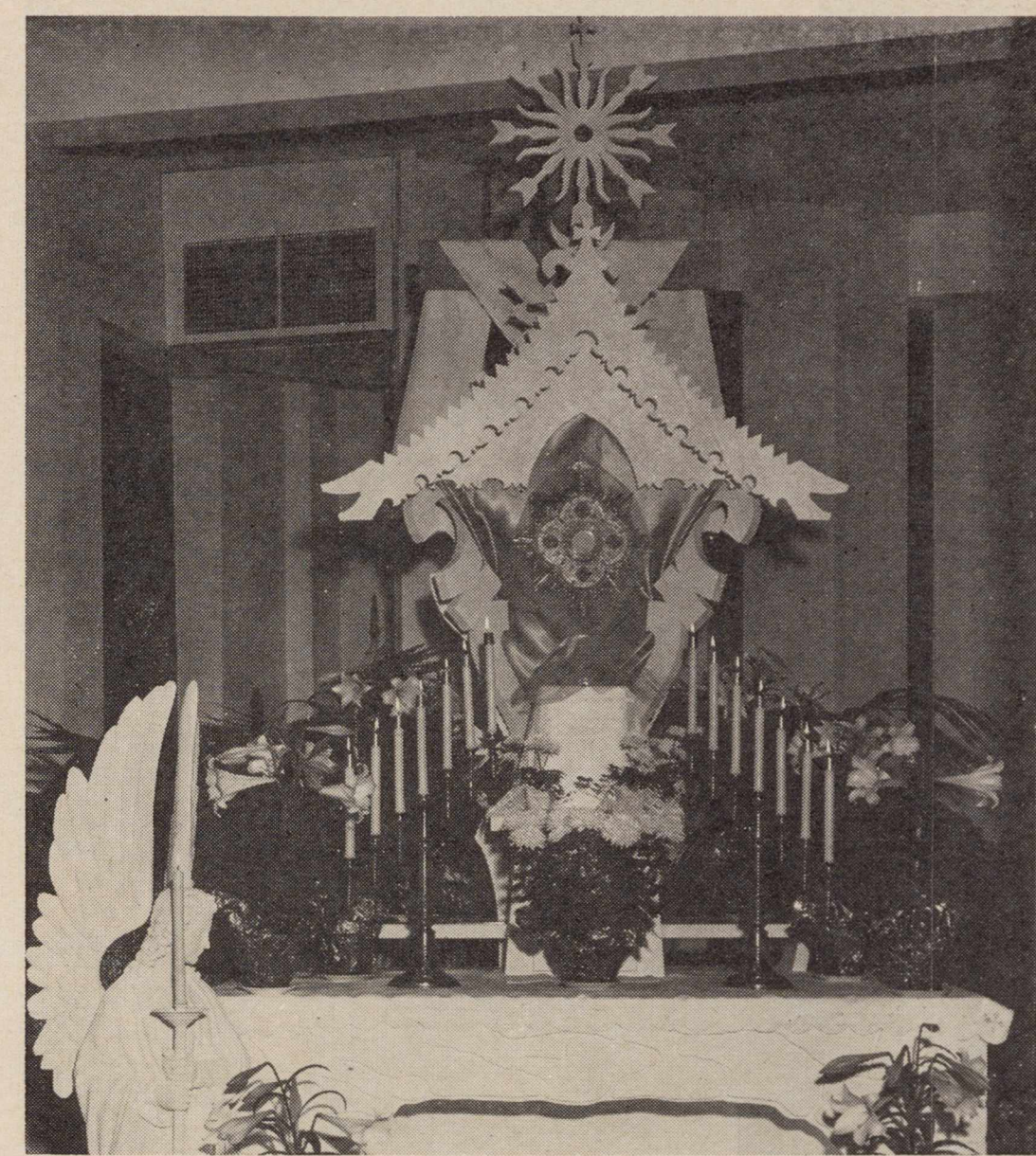

Aušros Vartų Marijos altorius šv. Kryžiaus bažnyčioje, Dayton, Ohio.
Our Lady of Vilnius altar in the Holy Cross Church, Dayton, Ohio.

Dzūkijos. Kryžiai padaryti iš raudonmedžio. Ornamentai metaliniai. Pamatai — cemento. Kryžiuose yra švč. Mergelės Marijos Aušros Vartų, Šiluvos, šv. Kazimiero ir Kenčiančios Dievo Motinos (Lietuviškosios Pietos) stovylėlės.

Kryžiai skirti Lietuvos kankiniams ir visiems pavergtiesiems prisiminti. Kryžius ir bažnyčios statybos darbus atliko Valerijonas Sodeika.

Daytono lietuviška parapijos bažnyčia ir trys lietuviškieji kryžiai aikštelėje prie bažnyčios ilgam bus lietuviški pėdsakai Ohio upės slėnyje; jie primins amerikiečiui, kad čia gyvena, pasak Toronto arkivyskupo Pockok žodžių, "meniškos ir gabios lietuvių tautos" vaikai.

Trijų Kryžių paminklo pašventinimas prie šv. Kryžiaus bažnyčios, Dayton, Ohio. Paminklas buvo pastatytas prisiminimui tų, kurie kovojo ir mirė už laisvę ir tikėjimą Lietuvoje. Paminklo pašventinimo iškilmės įvyko 1965 metų liepos mėn. 25 d.

Blessing ceremonies of the monument of Three Crosses on grounds of the Holy Cross Church, Dayton, Ohio. This monument was erected in memory of those who died for freedom and faith in Soviet-occupied Lithuania.

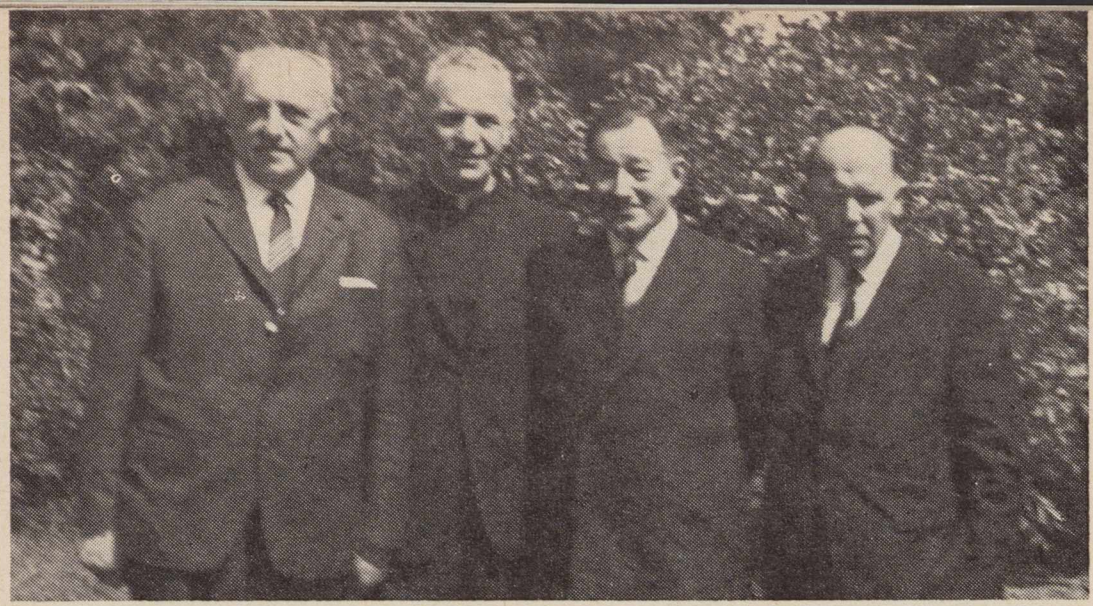

žymesnieji studijų savaitės dalyviai Vokietijoje. Iš kairės dešinėn: dr. Z. Ivinskis, prof. kun. S. Yla, dr. A. Maceina ir dr. J. Grinius.

The Big Four at a special conference of European-Lithuanians that was held recently in West Germany.

Studijų savaitės Vokietijoje dalyvių dalis su dr. J. Eretu.

A group of delegates and guests to a special conference of Lithuanians that was recently held in West Germany.

Dvyliktais metais

Studijų savaitė Vokietijoje žiudijo lietuvių išeivių kūrybingumą Europoje

Lietuvių Studijų Savaitės Vokietijoje virto tradiciniais Europos ir ne tik Europos lietuvių kultūriniais sąskrydžiais. Šių metų rugpiūčio 1—8 dienomis Studijų Savaitė įvyko jau dvyliktą kartą ir trečiąjį iš eilės kartą Vasario 16 gimnazijos sodyboje, Huettenfelde. Anksčiau Studijų Savaites rengdavo Lietuvių Fronto Europos Bičiulių organizacija; dabar jau keli metai prie ruošos aktyviai prisideda Vokietijos Ateitininkų Sendraugių ir Studentų Sąjungos, Vokietijos Lietuvių Studentų Sąjunga, Lietuvių Evangelikų Ratelis ir Lietuvių Vyr. Skautų Rajonas.

Šiais metais įvykusi Studijų Savaitė buvo ypatinga keliais atžvilgiais: ji buvo pati gausiausia (dalyvavo apie 150 lietuvių; anksčiau būdavo apie 110-120),; apie trečdalį sudarė jaunimas (studentai, moksleiviai), buvo apie 15 dalyvių iš JAV įvairių miestų — ne tik iš New Yorko, Čikagos, Clevelando, bet ir iš tolimos Los Angeles (stud. Ž. Gimbutaitė), dalyviai atstovavo visus kontinentus (be Afrikos ir Azijos) ir jie buvo atvykę net iš 12 valstybių: JAV-bių, Kanados, Australijos, Anglijos, Vokietijos, Italijos, Belgijos, Olandijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Ispanijos, Švedijos; buvo jaunimo ir iš Vakarų Berlyno atskridusių. Toks gausus ir iš įvairių kraštų lietuvių sąskrydis, aišku, pakėlė bendrąją Studijų Savaičių reikšmę ir jų svorį išeivių kultūros gyvenime.

Pažymėtina, kad 12-je Studijų Savaitėje Vokietijoje dalyvavo ir keletas aukštesnių svečių, drauge buvusių ir paskaitininkais, tai — vos iš kelionių po JAV lietuvių telkinius grįžęs Europos lietuvių vyskupas dr. Pr. Brazys, MIC, iš Romos (su visa šeima) atvykęs Lietuvos Diplomatijos šefas min. S. Lozoraitis ir iš New Yorko atskridęs, pavadavęs anksčiau numatytą prelegentą dr. A. Damušį — Vliko valdybos ir Laisvosios Europos Komiteto narys dr. K. Čeginskas.

Dvyliktoji Savaitė skyrėsi dar ir tuo, kad paskutines dvi dienas ji susiliejo su PLB Vokietijos Krašto valdybos sukviestuoju Vokietijos lietuvių suvažiavimu. Pagaliau, pažymėtina, kad Savaitėje dalyvavo beveik visi žymesnieji išeivijos kultūros bei visuomenės barų veikėjai. Čia pakanka nurodyti nuolatinius Studijų Savaičių Europoje veidus, kaip Bonnos universiteto prof. Z. Ivinskis, Muensterio universiteto prof. A. Maceina, dažnas paskaitininkas, Šveicarijoje, Bazelyje, gyvenantis prof. dr. J. Eretas, pulk. J. Lanskoronskis iš Paryžiaus, kun. dr. J. Vaišnora iš Romos, dr. A. Gerutis iš Berno, dr. P. Karvelis, Norkaičiai — iš Vokietijos ir kt.

Studijų savaitės Vokietijoje žymesnieji dalyviai. Iš kairės dešinėn: V. Martinėnas, Cleveland, Ohio, dr. Z. Ivinskis, Bonn, Vokietija, dail. A. Krivickas, Vokietija, V. Lozoraitis, Roma, Italija, P. Ivinskienė, Vokietija, solistė J. Liustikaitė, Toronto, Kanada, I. Krivickienė, Vokietija, ir dr. A. Gerutis, Šveicarija.

Leading functionaries at a special conference of Lithuanians that was held in West Germany.

Dr. K. Čeginskas (kairėje) kalbasi su dr. J. Eretu studijų savaitės metu Vokietijoje.

Dr. K. Čeginskas and Dr. J. Eretas at a special conference in W. Germany.

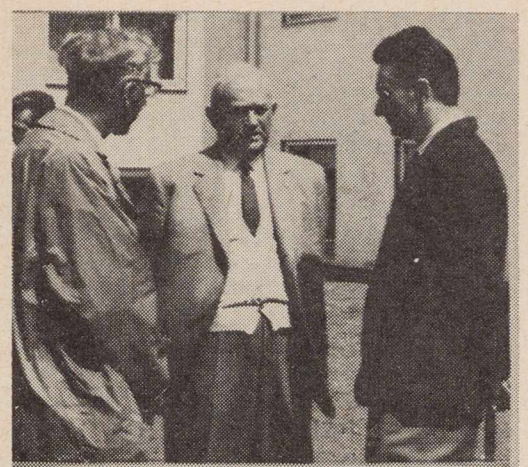

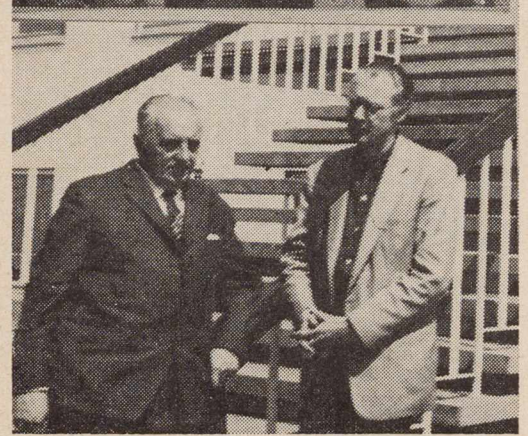

VIRŠUJE — Rašytojas R. Spalis, J. Norkatis ir dail A. Krivickas susitinka studijų savaitėje, Vokietijoje.

APAČIOJE — Dr. Z. Ivinskis ir dail. Z. Mikšys iš Paryžiaus studijų savaitėje, Vokietijoje.

Leading Lithuanian functionaries (in both pictures) meet at a special conference in W. Germany.

VIRŠUJE — Ministeris Stasys Lozoraitis (kairėje) ir vysk. Pranciškus Brazys, MIC, dalyvavę studijų savaitėje, Vokietijoje.
ABOVE — Minister Stasys Lozoraitis of Rome, Italy; and The Most Reverend Pranciškus Brazys, MIC., Lithuanian Catholic bishop of Rome, Italy, attended a special conference that was recently held in West Germany.

Šiais metais buvo pasigesta J. Lingio iš Švedijos ir nesveikuojančio dr. P. Reklaičio iš Vokietijos.

* * *

Bendroji Studijų savaitės tema buvo **"25-ji lietuvių pasipriešinimo pavergėjui sukaktis"**. Jos rėmuose skaitytos devynios paskaitos. Jas skaitė: Prof. dr. Z. Ivinskis — "Pabaltijos ir TSSR santykiai 1917-1940 metais"; rašytojas R. Spalis — "Lietuvių literatūros balansas per 25 metus"; dr. K. Čeginskas "Lietuvių kovos ir pastangos atgauti tėvynei laisvę"; kun. dr. J. Vaišnora — "Tautiškumo problema sovietinėj teorijoj ir praktikoj"; prof. dr. J. Eretas — "Mažųjų tautų ir valstybių vaidmuo"; prof. dr. A. Maceina — "Kultūros sekuliarizacija"; min. St. Lozoraitis — "Nuo Atlanto akto iki Pavergtųjų Tautų Savaitės"; vyskupas dr. Pr. Brazys, MIC — "Krikščionybės likimas mūsų tautoje"; ir V. Banaitis — "Sovietų ūkio politika Pabaltijy".

Paskaitų temos rodo platų Studijų Savaitės akiratį, o paskaitininkų pavardės — jų kvalifikacijas. Tos pavardės dar rodo, kad įvairiuose Europos kraštuose turime pajėgių intelektualų — juk štai be dr. K. Čeginsko (jis tik laikinai JAV-se, šiaip ilgą laiką gyvenęs Švedijoj), trys paskaitininkai buvo iš Vak. Vokietijos (Banaitis, Ivinskis, Maceina), trys iš Romos (vysk dr. Pr. Brazys, MIC, min. S. Lozoraitis ir kun. dr. J Vaišnora), vienas iš Šveicarijos (prof. J. Eretas) ir vienas iš Anglijos (rašyt. R. Spalis).

Kas vasarą Studijų Savaitėje suburti eilę lietuvių išeivijos elito atstovų ir drauge daugiau šimto lietuvių kultūros reikalais besisielojančių ir pačius pagrindus pastudijuoti norinčių, aišku, reikalauja nemažų pastangų. Dėl to visi rengėjai verti didelės padėkos. Reikia pažymėti, kad Studijų Savaitę globoja PLB Vokietijos Krašto valdyba, per ją Savaitei parūpino lėšų vokiečių valdžios įstaigos. (Reikia pridurti, kad vokiečiai finansiškai stipriai parėmė ir lietuvių suvažiavimą, įvykusį toje pat Vasario 16 gimnazijos sodyboje, — toji parama kultūros reikalams itin svarbi; klausimas, ar lietuviai tik savo lėšomis išgalėtų ateityje surengti tokio masto Savaites ar suvažiavimus).

Pabaiga 17 psl.

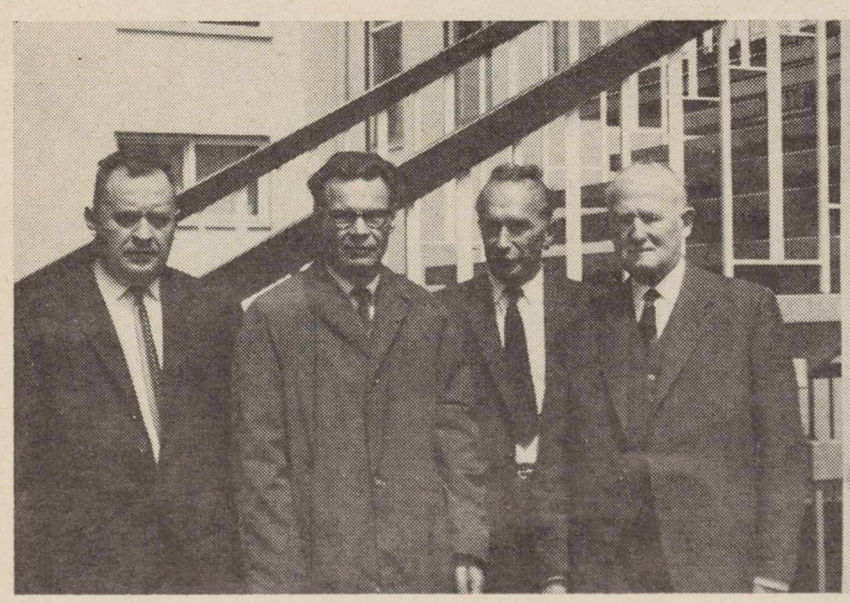

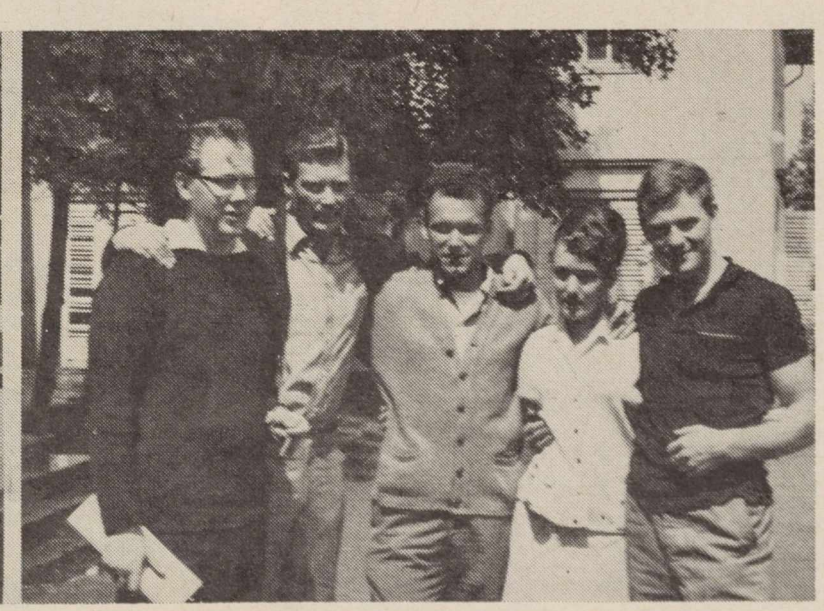

KAIRĖJE — Anglijos lietuvių darbuotojai studijų savaitėje Vokietijoje. Iš kairės dešinėn: A. Makūnas, A. Veršelis, M. Bajorinas ir P. Bulaitis.

DEŠNĖJE—Lietuvių studentų grupė studijų savaitėje Vokietijoje. Iš kairės dešinėn: Bartusevičius iš Tuebingeno, Lingė iš Hamburgo, Šležas iš JAV, Hanaitė iš Kiel'io ir Naujokas iš Heidelbergo.

LEFT—Lithuanian functionaries from Great Britain at a special conference in West Germany.

RIGHT—A group of Lithuanian college students from Germany and the U. S., attending a special conference in West Germany.

Dailininkas K. Žoromskis savo studijoje. Artist K. Žoromskis in his studio

Dailininko laikotarpiai

Apie dail. K. Žoromskio kūrybą ir jo ieškojimus

KAZIMIERAS ŽOROMSKIS, tapytojas, nuolat ieško naujų estetinių formų ir savo kūryboje perėjo bent keletą laikotarpių.

Jis yra baigęs Vilniaus Meno Akademiją, Vienos Meno Akademiją, Romos Karališkąją Akademiją. Studijų metu ypač mėgęs monumentalias figūrines kompozicijas, savo kūrybos kelią pradėjo impresionizmu. Po antrojo pasaulinio karo sustojęs Madride, su visom impresionistų tradicijom tapė gamtą, išgaudamas atmosferinius virpėjimus, atidengdamas pietų saulės įkaitintus namus, sodus. Tie kūriniai buvo išstatyti Madrido parodose ir laimėjo dailininkui gerą vardą.

Pirmieji jo kūriniai buvo apimti giedros, lyrinės nuotaikos. Dailininkas džiaugėsi suradęs tokias ryškias spalvas. Bet neilgam. Jį pagauna klajūno nerimas. Susidrumsčia spalvos, drobėse įsirėžia tamsūs brūkšniai. Tai pirmieji keitimosi ženklai, kurie dailininką nuvedė į naują stilių.

Tuo metu iš Ispanijos per Kolumbiją dailininkas atkeliauja Chicagon. Čia ir susiformuoja tas naujas Žoromskio stilius, kuri gal būtų galima pavadinti fauvizmu.

Šiame laikotarpyje Žoromskis kuria daugiausia religinės tematikos paveikslus, ryškina dramatinius Kristaus gyvenimo momentus. Išvysto drąsų piešinį. Žmonių figūros jau nebeseka anatomija. Jos priderinamos prie bendros paveikslo minties bei nuotaikos. Įsivyrauja tamsios mistinės spalvos. Kompozicijos skaldomos tamsiais brūkšniais, kurie storai dedant dažus, atrodo lyg reljefai.

Šio laikotarpio viršūnėje jis perplėšia savo tamsiai mėlynų, tamsiai rudų spalvų nerinį ir įpila skaisčios degančios spalvos. Ta liepsnojanti spalva nušviečia Kristaus veidą ir kontrastuoja su kitom spalvom. Tai buvo vėl naujo pasukimo ženklai.

Tuo metu dailininkas iš Chicagos persikelia į New Yorką ir intensyviai kuria. Atsiranda grynų spalvų pamėgimas, kompozicijos suprastinimas. Taip pamažu jis žengė į ekspresionistinį abstraktą, kas kartą vis labiau išjungdamas daiktus ir įvesdamas grynai spalvines tapybos problemas.

Pereinamajame laikotarpyje tapė daugiausia natiurmortus (pamėgta tema — buteliai), Naujosios Anglijos gamtovaizdžius. Gamtoje jis pagavo pagrindinę mintį ir ją išreiškė stipriu dramatiniu piešiniu. Tikrovė dar atsekama, bet ji tirpsta, liejasi į nesuvokiamą mistinį pasaulį. Šiem savo kūriniam jis suteikė ypatingos nuotaikos — tirpstančios, šešėliuojančios, besikeičiančios formos sukėlė klajūno nostalgiją, paliktos tėviškės prisiminimą.

Atidžiau studijavo Maine valstybės pajūrio gamtą, stebėjo gamtos detales ir jose išskaitė abstraktinį raštą. Iš tų piešinių Žoromskis išvystė ekspresionistinį abstraktą.

Pradžioje dominavo dramatinės monumentalios formos, surištos kontrastinėm spalvom. Ypač daug dėmesio kreipė į techniką, į spalvos uždėjimą, ieškodamas įvairiausių efektų, kad išgautų kuo daugiau ekspresijos. Vartojo teptukus, kurių brūkšniai precizuoti ir lengvi, vartojo peilius, kurie dažų masę guldė į besikeičiantį ritmą.

Ir šitame kūrybos įkarštyje jis ėmė silpninti techninius efektus, siekti dar didesnio suprastinimo. Taip jis įžengė į naują abstraktinį laikotarpį, kuriame sau vietos randa ir surrealizmas.

Šiem Žoromskio kūriniam charakteringa — tai begalinė erdvė. Ant šviesių (baltai pilkšvų, gelsvai pilkšvų, mėlsvai pilkšvų) fonų iškilmingai įplaukia įvairių formų tamsios spalvos. Jos taip pat surištos kontrastinėmis spalvomis, kad pagilintų erdvės įspūdį. Tamsiųjų spalvų formos kartais primena klajoklį paukštį ar žvėrį. Jo didelio formato drobės atrodo lyg vaizdai, kuriuos matai nuo aukšto kalno ar iš lėktuvo. Tai virpanti, skaidriai nušviesta erdvė.

Spalvos dedamos plonai, jos net ištirpsta kaip akvarelėje ir susilieja su kitom spalvom. Spalvos emulsija turi skaidrų žibėjimą.

Pažymėtinos jo ir figūrinės kompozicijos: Nuėmimas nuo Kryžiaus Marquette Parko lietuvių bažnlčiai, šv. Jurgis pranciškonų gimnazijos salei Kennebunkport, Me. Kūriniai su geru piešiniu, tvirta kompozicija, atlikti su ekspresionistine nuotaika.

Dail. K. Žoromskis savo kūrinių parodas yra surengęs Madride, Moderniojo Meno Muziejuje Romoje, Bogotoje, Chicagoje, New Yorke, Detroite ir kt. Dalyvavo įvairiose kolektyvinėse parodose Chicagos Meno Institute, Riverside muzėjuje ir National Academy New Yorke ir kt. Meno dalykus dėstė Bogotos universitete, New Yorke dėsto dėsto Caton-Rose meno institute. Caton-Rose meno institute. (P. J.)

Vėjuota Diena / Windy Day K. Žoromskis

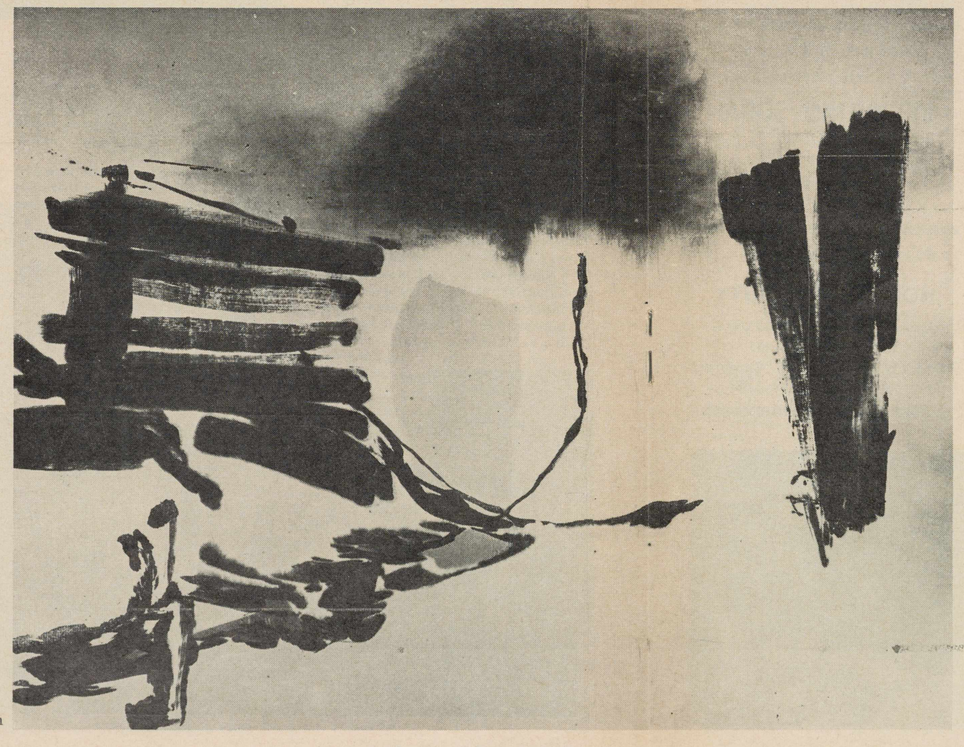

Portretas / Portrait K. Žoromskis

Natiurmortas / Still Life. K. Žoromskis

Nusidėjėlė / The Sinner K. Žoromskis

Susitikimas po 21 metų

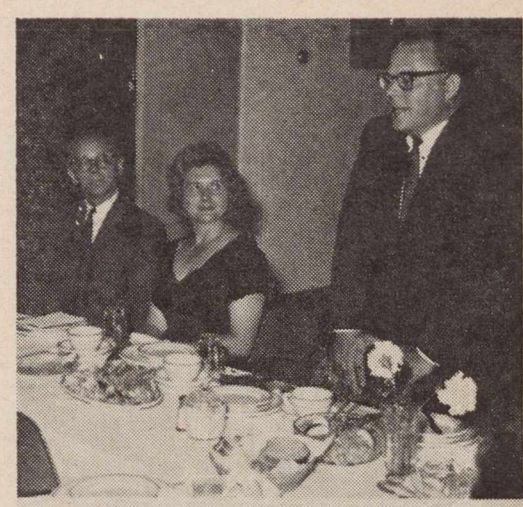

VIRŠUJE — Žodį sako Kretingos gimnazijos buv. mokinys dr. R. Šilbajoris; kairėje — M. Šilbajorienė ir J. Kojelis.
ŽEMAI — Jaunieji suvažiavimo dalyviai — E. Barius ir V. Pleirytė, kurių mamytės, baigdamos gimnaziją, buvo lygiai to paties amžiaus.

From a recent gathering of former students of Kretinga junior college, Lithuania (last graduating class of 1944).

Kretingos gimnazijos 1944 metų laidos abiturientai gimnazijos baigimo 20-tį atšventė Čikagoje šių metų birželio 26 dieną. Svečiais suvažiaviman buvo pakviesti visi buv. tos gimnazijos mokytojai, mokiniai, jų šeimos ir kiti kretingiečiai. Dalyvavo virš 100 asmenų iš Kanados ir JAV-bių. Jautriai buvo prisiminti žuvusieji partizanų eilėse, likusieji pavergtoje tėvynėje, ir sustiprintas ryžtas tvirtai toliau dalyvauti kovoje už Lietuvos laisvę.

Žemiau spausdinama autentiška Kretingos partizanų daina, kurią 1943 sukūrė Kretingos gimnazijos mokinys, o sukomponavo anuomet pradedantis, dabar tapęs vienu iš pirmaujančių lietuvių kompozitorių. Su šia daina lūpose Kretingos partizanai kovojo prieš "Volgos burliokus" ir mirė.

Mylimos tėvynės klonius
Apgaubė tamsi naktis.
Vėtros mūsų žemėj siaučia
Ir nenurimsta vis.

Sklinda vis aplink dejonės,
Spaudžia mus vargai visus,
Žūsta šalies didvyriai
Už svetimus tikslus.

Ženkime į kovą didžią,
Ženkime pirmyn narsiai —
Mes nugalėsim vėtras,
Ir prablaivės rytai.

Vėl čiulbės sode lakštutė,
Gėlės vėl žydės laukuos,
Laisvos tėvynės s nūs
Vėl laisvas dainas dainuos.

(J.)

VIRŠUJE — Kretingos gimnazijos 1944 metų abiturientų suvažiavimo organizatoriai (su vyrais ir žmonoms). Iš kairės dešinėn (sėdi): O. Liškūnienė, R. Bariuvienė, B. Norkienė, J. Kojelis .(klasės auklėtojas), I. Regienė, V. Pleirienė; stovi — V. Paliūnas, A. Liškūnas, J. Pleirys, V. Barius, A. Regis.

VIDURYJE — Kretingos gimnazijos buv. vicedirektorius J. Kojelis (kairėje) pagal pilną sąrašą tikrina klasę. Už žuvusius ir Lietuvoje likusius atsako klasės buv. seniūnas V. Paliūnas (dešinėje).

ŽEMAI — I. Regienei, skaitant draugų sveikinimus iš tėvynės, už lūžo balsas; dešinėje — I. Markutė, kairėje — V. Paliūnas.

From a gathering of former students of Kretinga junior college (last graduating class in 1944). This gathering took place this spring in Chicago, Ill.

DEŠINĖJE — Dalis suvažiavimo dalyvių.

RIGHT — A group of members of the last graduating class in 1944 of Kretinga junior college (Lithuania).

Visos nuotraukos šiame puslapyje darytos A. Pleinio.

Dar galima gauti anksčiau išleistas

Bernardo Brazdžionio

poezijos rinkinys

VIDUDIENIO SODAI

Už šį rinkinį paskirta "Aidų" literatūros premija.

Dail. T. Valiaus pieštas viršelis.
Kaina 4 dol.

HELEN'S

HOUSE OF BEAUTY

HELEN MOCKUS-MOTUŠIS
5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD California
Telephone: NOrmandv 5-3351

STUDIJŲ SAVAITĖ VOKIETIJOJ

Atkelta iš 13 psl.

* * *

Dvyliktosios Studijų Savaitės vadovu - moderatorium buvo dr. Jonas Grinius iš Muencheno. Jis vykusiai vadovavo po paskaitų vykusioms diskusijoms. Jose aktyviai dalyvavo ir jaunimo — studentijos atstovai. Dr. J. Grinius pravedė ir literatūros vakarą, kuriame paminėtos kai kurios sukaktys (Dantės, Ramono, Milašiaus "Simfonijų" pasirodymo).

Įspūdingiausia Studijų Savaitės meno programos dalimi buvo Tėvynės valandėlė: vyko vėliavos nuleidimo apeigos (pasigirdus buv. Muziejaus apeigų garsams), išklausyta jautri, visus jaudinusi kun. St. Ylos kalba. Vėliau salėj atlikta dainų, šokių, deklamacijų programa. Ištrauką iš rengiamo 4-to savo veikalų tomo paskaitė R. Spalis; jaunimas deklamavo Maironio, Brazdžionio, Inčiūros eilėraščių. Meno programą dar papildė laužas, linksmavakaris, pagaliau įvyko ir aukšto lygio koncertas, dalyvaujant trims solistams: J. Liustikaitei iš Kanados, A. Vedeckaitei ir Leonui Baltrui iš Anglijos. Visai meno programai Studijų Savaitėje vadovavo Alina Grinienė.

Savaitės dalyviai dar turėjo progos pamatyti Heidelbergo, Wormso miestus ir vieną gražiausių Vokietijoje — Schwetzingeno pilies parką.

Studijų Savaitė buvo baigta rugpiūčio 8 d., dr. J. Griniui pateikus visų paskaitų santrauką. Dar kalbėjo Vasario 16 gimnazijos dir. kun. B. Liubinas, kaip šeimininkas ir Vokietijos Krašto valdybos vicepirmininkas. Savo pasitenkinimą Savaite pareiškė min. S. Lozoraitis ir dr. K. Čeginskas (Vliko atstovas). Visi dalyviai grįžo patenkinti, įsitikinę, kad Stud. Savaitės ir toliau liks patvaria tradicija ir lietuviškos kūrybos laimėjimu, kuris skatins ir įkvėps kitus.

Vokietija — Vytautas Alseika

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Vaclovas Biržiška, **Aleksandrynas.** Senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. III tomas. XIX amžius. Lituanistikos Institutas. Išleido JAV LB Kultūros Fondas, leidinys Nr. 10. Čikaga, 1965. 454 psl. Įrišta kietais viršeliais. Gaunama pas: J. Bertašius, 5348 So. Talman, Chicago 32 Illinois.

Mykolas Vaitkus, **Šiaurės žvaigždė.** Atsiminimai. III. Išleido Nidos Knygų Klubas, Nr. 53, 1965. 928 psl. Kaina $2.00.

R. Spalis, **Tarp dangaus ir žemės.** Feljetonai. Nidos Knygų Klubo leidinys, Nr. 54, 1965. 144 psl. Kaina $1.00.

Nidos Knygų Klubo adresas: 1, Ladbroke Gardens, London, W. 11. England

Albinas Baranauskas, **Karklupėnai.** "Draugo" romano kunkursą laimėjęs romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1965. 224 psl. Kaina $2.50. Viršelio aplanką piešė P. Jurkus.

Šią knygą LD recenzavo š. m. birželio nr., 10 psl.

Mykolas Vaitkus, **Šerkšno sidabras.** Eilėraščiai, 1953-4 m. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje, 1965. Viršelio aplanką piešė P. Jurkus. 86 psl. Kaina $1.50

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90 DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GALITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA... TAI NEDELSDAMI PASIŲSKITE ČEKĮ DABAR.

4½% DIVIDENDAI PASIUNČIAMI KAS ¼ METŲ ŲŽ INVESTMENTUS

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI $10,000 APDRAUSTOS F.S.L.I. ĮSTAIGOSE.

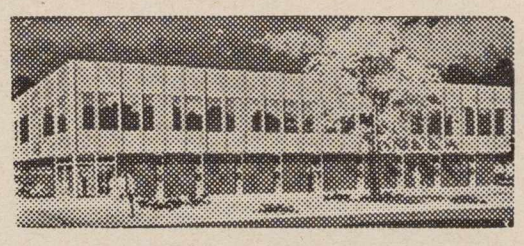

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433. Los Angeles 27, Calif.
Res.: 1972½ N. Commonvealth Ave.

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach. Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144 — EX 4-2986

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. — PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

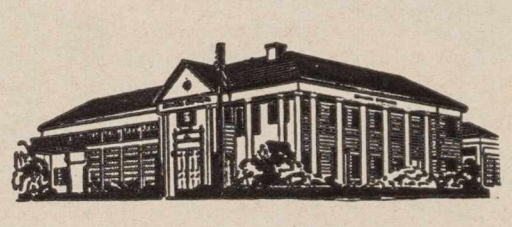

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas
ADOLPH CASPER

Namų Telefonas
284 - 6489

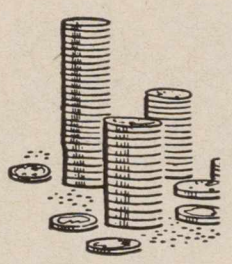

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokamvisas pašto persiuntimo išlaidas.

Dabartinis dividendas 4½ % išmokamas du kart per metus.

TIKIMĖS, kad turėsime progos Jus pamatyti ir patarnauti Jums ir Jūsų namiškiams

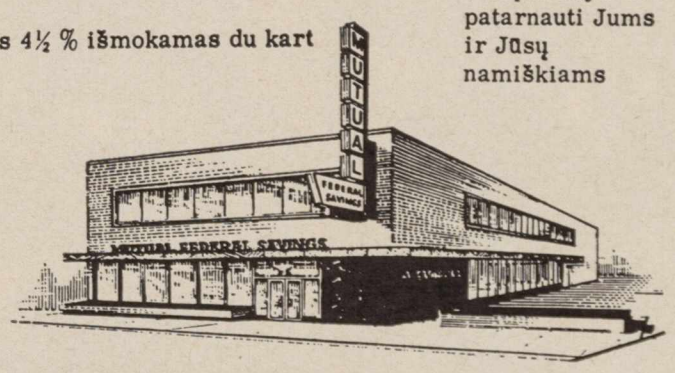

MUTUAL Federal SAVINGS LOAN ASSOCIATION

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD ● CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone VIrginia 7-7747 — John J. Kazanauskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRĖTA MŪSŲ ĮSTAIGOS

KAIRĖJE — Juozas Stempužis (dešinėje), Clevelando "Tėvynės Garsų" radijo valandėlės vedėjas, daro pasikalbėjimą su dr. Algirdu Nasvyčiu iš Clevelando, PLB centro valdybos vicepirmininku.

LEFT — J. Stempužis (right) makes an interview with Dr. A. Nasvytis (both of Cleveland, Ohio) for his radio program.

DEŠINĖJE — Wanda Tamulis, Keene, N. H., neseniai baigusi Emmanuel College, Boston, Mass. Toliau savo studijas ji tęsia Madride, Ispanijoje. Studijų šaka — ispanų kalba.

RIGHT — Miss Wanda Tamulis, a recent graduate from Emmanuel college in Boston, Mass. She left for Madrid, Spain, for her post-graduate studies.

VIRŠUJE — Šv. Antano lietuvių gimnazijos, vedamos Tėvų Pranciškonų, Kennebunkport, Maine, vadovybė, mokytojai ir mokiniai. Šiais metais gimnazija turi 92 mokinius, ir lietuvų kalba čia dėstoma lygiateisiai su kitais dalykais.

ABOVE — Faculty members and pupils of St. Anthony's high school in Kennebunkport, Maine, administrated by the Franciscan Fathers.

DEŠINĖJE — Antanas ir Marija Rudžiai, Chicago, Ill., švęsdami savo 25 metų gyvenimo sukaktį, priima dovaną iš Chicagos Lietuvių Operos vadovybės narių. Iš kairės: M. Momkienė, A. Rudis, M. Rudienė, B. Maciukevičius, V. Radžius, R. Smolinskienė ir J. Mockaitis...

RIGHT — A moment from the 25th anniversary of wedding celebration of Mr. and Mrs. A. Rudis of Chicago, Ill.

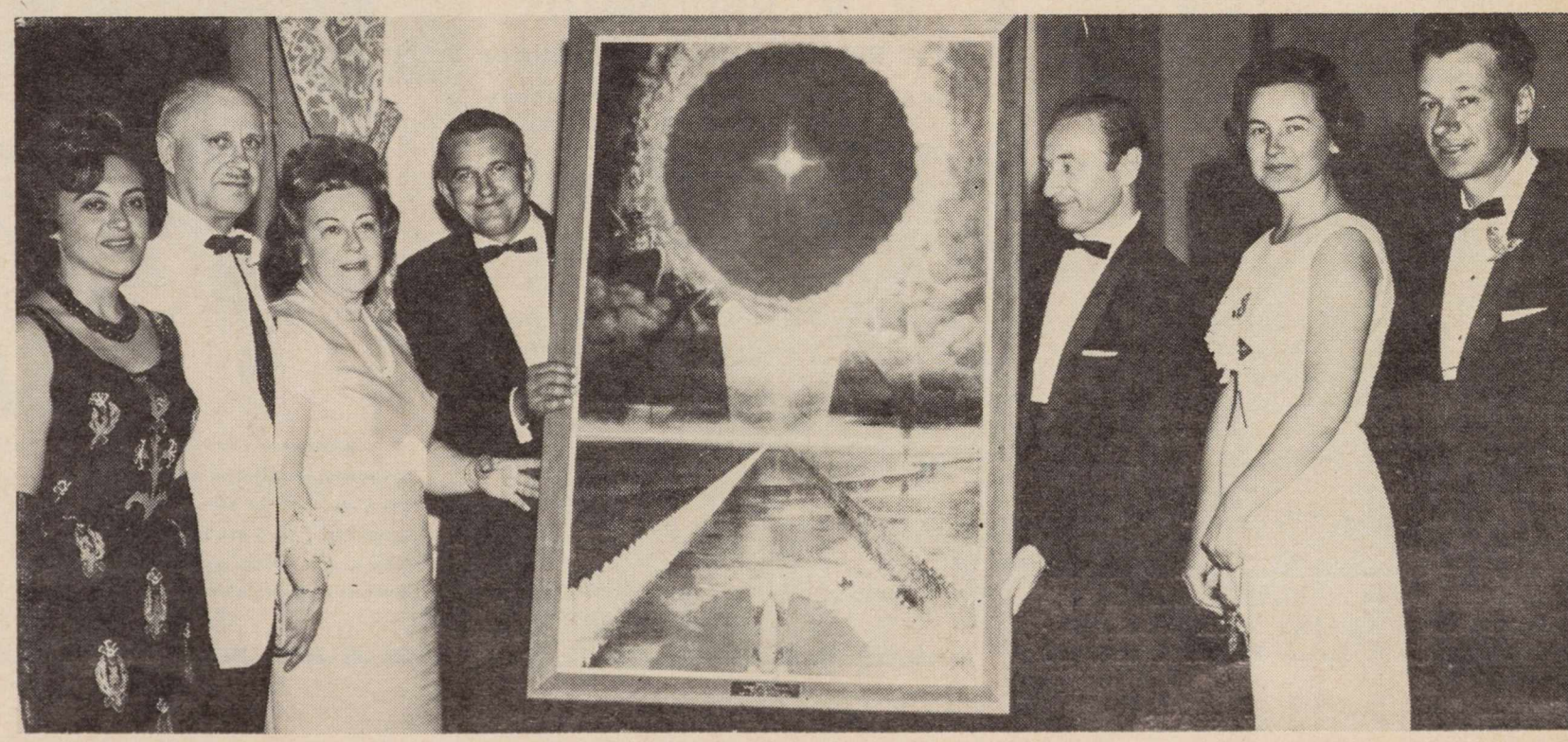

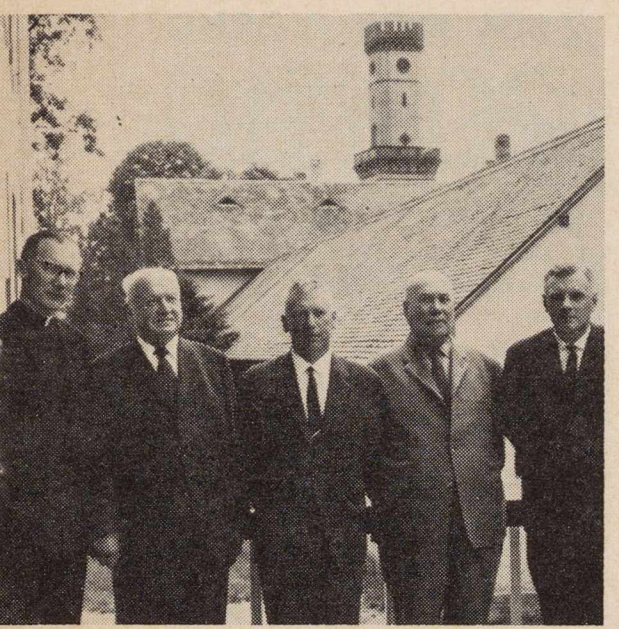

KAIRĖJE — PLB Vokietijos krašto valdybos nariai. Iš kairės: kun. Br. Liubinas, E. Simonaitis, J. Valiūnas, J. Barasas.

LEFT — Members of the Executive Committee of the World Lithuanian Community, West Germany Division. There are several thousands of Lithuanians living in West Germany. Lithuanians of W. Germany have even their high school.

VIRŠUJE — Neseniai Hartfordo ir kitų vietovių lietuviai Connecticut valst. suorganizavo didžiules demonstracijas Lietuvos laisvės reikalu Hartforde, Conn. Tų demonstracijų vadovu buvo dr. P. Vileišis iš Middlebury, Conn. Nuotraukoje matyti demonstracijų vadovybės nariai iš Hartfordo. Iš kairės dešinėn: Z. Strazdas, V. Balčiūnas, Alg. Dragūnevičius, Halje Johnson (estė), T. Sereika ir estas karikatūristas Waltman.

DEŠINĖJE — Kun. klebonas Jonas Jutkevičius, Worcester, Mass., neseniai atšventęs savo 25 metų kunigystės sukaktį. Ją jis atšventė Athol, Mass., gi šiuo metu jau klebonauja Šv. Kazimiero parapijoje, Worcester, Mass. Nuotraukoje iš kairės dešinėn: Dr. F. A. Reynolds, Mrs. A. Perekslis, kun. kleb. J. Jutkevičius ir J. Krustapentus.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

TOP — Some of the top organizers of a huge freedom rally that was recently held in Hartford, Conn.

LEFT — The Rev. John C. Jutt of Worcester, Mass., marking his 25th anniversary of the holy priesthood. Presently he is Pastor of St. Casimir's Church, Worcester, Mass.

V. VARDŽIO KNYGA / Atkelta iš 6 p.

gas todėl, kad pasirodė 25-se kovos už Lietuvos laisvę metinėse, kada Lietuvos pavergėjas, falsifikuodamas tautos valią, okupuotame krašte organizuoja vadinamus "išsilaisvinimo sukakties" minėjimus.

Veikalą suplanavo, suredagavo ir vieną trečdalį viso teksto paruošė Wisconsino universiteto profesorius dr. V. Vardys. Užsimojimas didelis, jo realizavimas sunkus. Darbui užbaigti, kaip išsireiškė pats knygos redaktorius (žiūr. "Draugo" 1965. V. 29 d. numerį), prireikė net ketverių metų. Redaktoriui teko ne tik sutelkti bendradarbius, pasirūpinti vertimais, perrašinėjimais, tekstų suderinimu, terminologijos išlyginimu ir gausybe kitų su tiesioginiu knygos paruošimu susijusų darbų, bet ir leidėjo suradimu bei finansinio "užnugario" suorganizavimu. Tą "užnugarį" sudarė daktarai K. Ambrozaitis, P. Kisielius ir A. Razma, JAV-bių LB c. valdyba, Illinois Lietuvių Gydytojų Sąjunga ir "Į Laisvę Fondas Lietuviškai Kultūrai Ugdyti".

Knygai paruošti sutelkti aštuoni autoriai, žymūs specialistai, pavergtos Lietuvos gyvenimo ilgalaikiai stebėtojai ir jos problemų nagrinėtojai.

Dr. V. Vardys knygoje paskelbė 4 straipsnius: Nepriklausomos Lietuvos profilis, Sovietų stiliaus agresija 1939-1940, Partizaninis judėjimas pokario Letuvoje ir išvadinį knygos gale essay "Sovietų socialinis inžinieriavimas Lietuvoje". Knyga pradedama S. Sužiedėlio istorine Lietuvos apybraiža. Reikia pasidžiaugti, kad čia mūsų istorikas Lietuvos valdovų nebežemina į "didžiuosius kunigaikščius". Prof. Z. Ivinskis pateikia išsamią studiją, pristatydamas Lietuvos rezistenciją prieš rusus 1940-41 ir prieš vokiečius 1941-44 metais. Dr. T. Remeikis išryškina pilną Lietuvos komunistų partijos priklausomumą nuo Maskvos ir jos primatą prieš vadinamą sovietinę vyriausybę. Inž P. Zundė pateikia ekonominę sovietų pavergtos Lietuvos politiką, teisininkas Vaitiekūnas įrodo, kaip visa švietimo sistema pajungta Lietuvos surusinimui, dr. J. Grinius pavaizduoja, kaip literatūra ir menas dūsta sovietiniuose varžtuose, o dr. V. Vignieri studijuoja komunistinės kovos prieš religiją techniką. Labai vertingi visi dr. Vardžio straipsniai, tik dėl nepriklausomos Lietuvos gyvenimo kai kurių detalių lietuvis skaitytojas, žiūrint partinių simpatijų, galės turėti ir skirtingų nuomonių.

Visi aštuoni knygos co-autoriai labai gražiai susiderinę: problemas nagrinėja ne teoretiniu, bet praktiniu požiūriu; naudodami gausius daugiausia pačių sovietų šaltinius, savąsias tezes stipriai dokumentuoja; liesdami ir labai jautrius klausimus, išsilaiko ramioje mokslinėje rimtyje. Skaitant knygą, negalima justi nei poleminės dvasios, nei emocionalumo, nei propagandinių pasinešimų.

"Lithuania under the Soviets" pasirodymo reikšmė yra be galo didelė. Ja, be abejo, ilgesnį laiką naudosis visi Rytų Europos, Rusijos ir komunizmo problemų tyrinėtojai. Praeger leidykla, tikėkime, pasirūpins, kad veikalas pasiektų visas žymesnes Amerikos, Kanados, Anglijos, Australijos ir kitų kraštų bibliotekas. Svarbu, kad ją įsigytų visi universitetai. Šia prasme ir visi sąmoningi lietuviai turėtų jausti pareigą šios knygos paplitimu pasirūpinti. Ne tik patys turėtume ją įsigyti, ne tik padovanoti savo draugams kitataučiams, bet į ją taip pat atkreipti knygynų ir bibliotekų dėmesį. Esant kurios knygos pareikalavimui, bibliotekos nesunkiai ją nuperka.

Žiūrint į ateitį, reikia prisiminti, kad ir veikalai greičiau ar lėčiau sensta. Skaitančioji visuomenė ieško naujų knygų. Įvairūs specialistai irgi pirmiausia domisi naujausia literatūra. Turėtume įsipareigoti pasaulio bibliotekoms kasmet duoti bent po vieną tiesioginį ar netiesioginį mūsų problemas nagrinėjantį rimtą veikalą ar studiją.

J. Jokūbaitis

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Spalio mėn. 1965

LD vyr. red. Brazdžioniui išvykus ilgesnių atostogų, šį LD nr. redagavo **J. Tininis, L. Valiukas ir J. Kojelis.** Jie rengia ir sekantį, lapkričio mėn. nr.

— **Kun. dr. P. Celiešius,** "Lux Christi" žurnalo redaktorius, aplankęs Egiptą, Italiją ir Palestiną (Jeruzalę, Betliejų ir kt. vietas), sugrįžo į Los Angeles Šv. Kazimiero parapijoje tęsti pastoracinio darbo. Savo patirtus įspūdžius jis jau sumaniai panaudoja sekmadienio pamoksluose.

— **Dail. J. Rimša,** Bolivijos valstybės garbės pilietis, savo tapybiniais kūriniais išgarsėjęs visoje Pietų Amerikoje, atvyko į JAV-bes iš Argentinos, kur nuolat gyvena, ir Clevelande turės savo kūrinių parodą. Norima, kad dailininkas apsilankytų ir Los Angelese.

— **Jurgis Gliauda,** Los Angeles, Calif., parašė ir išleidžia naują romaną. Trys jo romanai — Namai ant smėlio, Ora pro nobis ir šikšnosparnių sostas — apdovanoti tūkstantinėmis premijomis.

Iš kitų jo romanų atsimintini: Raidžių pasėliai ir Ikaro sonata. Netrukus Nidos knygų klubas Londone išleidžia naują didelį jo romaną, vardu Agonija. Autoriui leidus, spausdiname šiame numeryje trumpą šio romano ištrauką, įvardytą "Ultimatumo trenksmas".

— **Prof. dr. M. Gimbutienė** sugrįžo į Los Angeles iš mokslinės kelionės po Europą. Būdama Graikijoje, dalyvavo archeologiniuose kasinėjimuose Kikladų salose.

Šiais metais ji dėstys UCLA Universitete Įvadą į Indoeuropiečių archeologiją ir mitologiją.

— **Dailininko Broniaus Murino** akvarelinių paveikslų paroda, globojama Los Angeles Apylinkės lietuvių bendruomenės valdybos, įvyko Breakfast klubo patalpose rugs. 12 d. Vėliau paroda vyko Tautiniuose Namuose. Publika domėjosi.. Nupirkta keliolika paveikslų. Tai jau trečioji šiais metais paroda Los Angeles lietuvių kolonijoje.

— **Poetas Jonas Aistis,** dirbąs Kongreso bibliotekoje ir gyvenąs Washingtone, keletą savaičių turėjo pagulėti ligoninėje dėl atsiradusių žaizdų skilvyje. Išėjęs iš ligoninės taisosi namuose. Jis yra atidavęs spaudai straipsnių rinkinį, "Milfordo elegijos" (Milford—gatvė, kurioje jis gyveno New Yorke). Pažadėjo netrukus savo raštų duoti ir LD žurnalui. (Apie J. Aisčio kūrybą gerą straipsnį išspausdino dr. R. Šilbajoris paskutiniajame "Metmenų" numeryje).

— **Dailiųjų Menų Klubo** narių susirinkimas įvyko spalio 3 d. Raibių bute, Los Angeles, pirmininkaujant A. Gustaičiui. Paskaitą apie meno ir filosofijos santykį skaitė dr. P. Celiešius.Dėl iškeltų minčių pasisakyta diskusijose. Paskui dr. P. Celiešius parodė skaidrių iš savo šios vasaros kelionės po Egiptą ir Palestiną. Klubo vadovavimas perduotas naujam pirmininkui — poetui Pr. Lembertui.

— **Vytautas Valaitis,** labai iškyląs amerikiečių spaudoje fotografas, kurio darbų yra buvę ir Lietuvių Dienų žurnale, žuvo eismo nelaimėje. Liūdesio valandoje reiškiame užuojautą velionies žmonai, broliui, gyvenančiam Los Angeles, ir kitiems giminėms.

— **Dail. J. Andrašūnas** pakviestas dalyvauti su savo paveikslais meno parodoje Redondo Beach, Calif.,, galerijoje arti tilto į jūrą.

— **Los Angeles Dramos sambūris** Balfo parengime spalio 16 d. stato Jurgio Gliaudos 2 veiksmų komediją "Kaukių balius".

Visa komedija parašyta eilėmis. Už ryškiau matomo komedijinio turinio autorius paslėpė veikalo idėją. Visas gyvenimas, pagal komediją, yra kaukių balius, nes žmonės nėra atviri, kol neturi veido, pridengto kauke. Kaukė išprovokuoja atvirumą, kas suveda į konfliktus. Atviram žmogui, tiesiai išsakančiam save, neįmanoma gyventi visuomenėje.

Komedija spalvinga pastatymu, nes kaukių baliui komedijos dalyviai rengiasi populiariais operų kostiumais.

Veikalą režisuoja Dalilė Mackialienė.

— **J. Leškienė,** dailininkė, viena iš gausios Los Angeles lietuvių kolonijos gyventojų, šiuo metu dalyvauja su keletu savo aliejiniais dažais tapytų paveikslų bendroje meno parodoje, kuri vyksta priešais Hollywood Bowl teatrą po atviru dangumi. Jina Leškienė yra baigusi Meno studijas Omahoje ir ten porą semestrų dėsčiusi mokykloje meno dalykus. Savo paveikslų parodas yra turėjusi Omahoje, New Yorke, Čiurlionio galerijoj, Čikagoje ir Driftnet restorane, Los Angeles, Calif. Iš šioje parodoje išstatytų paveikslų savo originalumu išsiskiria pusiau abstraktinis kūrinys "Kalvarija", kuris priverčia žiūrovą sustoti ir susimąstyti. Šioje kolektyvinėje parodoje dalyauja kelios dešimtys vietos dailininkų, ne tik mėgėjų, bet ir tikrų menininkų, pvz., kaip Don Shreves, kuris pasižymi rubensišku meistriskumu. Jis, kaip ir keletas kitų, yra atžymėti premijomis.

Parodoje dalyvauja ir skulptorius B. Balchi, iš Lietuvos kilęs izraelitas, su kuriuo LD skaitytojus esame supažindinę prieš porą metų. Jis yra išstatęs keletą iš medžio išdrožinėtų bareljefinių portretų ir eilę iš kriauklių darytų miniatiūrų. Iš pirmųjų puikus jo žmonos portretas, taip pat geri aktorius-komikas J. Durante, prez. J. Kennedy, iš antrųjų — beveik visi darbai atlikti meniškai ir su dideliu kruopštumu.

Visi paveikslai ir kiti meno darbai parduodami. Kainos labai prieinamos. Ši paroda manoma padaryti kasmetine, kaip ir vasarinis Laguna Beach meno festivalis.

— **Adomas Viliušis,** Chicago, Ill., prisiuntė nuotraukų iš Ateitininkų Federacijos kongreso Toronte. Daugelis jų įdėta LD rugs. mėn. nr., tačiau per neapsižiūrėjimą po jomis nepažymėtas fotografas. P. Viliušį atsiprašome.

PAREMKIME JAUNIMO ŽYGĮ NEW YORKE

Inž Julius Jodelė, plačiai žinomas visuomenininkas, liet. organizacijų atstovų susirinkime 1965 m. rugsėjo 19 d. Los Angeles mieste yra išrinktas pirmininku Pietų Californijos Komiteto manifestacijoms New Yorke paremti. J. Jodelė keletą metų pirmininkavo ALTbos skyriui, aktyviai reškiasi Rezoliucijų komiteto veikloje, yra Ateitininkų sendraugių sk. pirmininku. Jam, kap didelio patyrimo ir neišsenkamos energijos visuomenininkui, yra pavestos šios atsakingos pareigos. Tokie komitetai yra sudaryti daugely kolonijų, kur tik gyvena didesnis skaičius lietuvių. New Yorke ir arčiau jo esančių komitetų uždavinys — surinkti reikalingų lėšų ir sudaryti sąlygas, kad kuo didesnis skaičius demonstracijose dalyvautų. Ta didinga manifestacija, protestuojant prieš Lietuvos okupaciją ir lietuvių tautos naikinimą, reikalaujant Lituvai nepriklausomybės, lapkričio 13 d. prasidės Madison Square Garden ir iš ten galinga daugelio tūkstančių dalyvių banga vyks prie Jungtinių Tautų, ir čia visų valstybių delegatams bus įteikti Lietuvos laisvės reikalu gerai paruošti memorandumai. Taip pat bus dedama pastangų šį reikalą pajudinti didžiojoj amerikiečių spaudoj. Tai bus didysis lietuvių išeivijos laisvajame pasaulyje organizuotumo egzaminas, kurį tik gerai pasiruošę sėkmingai išlaikysime.

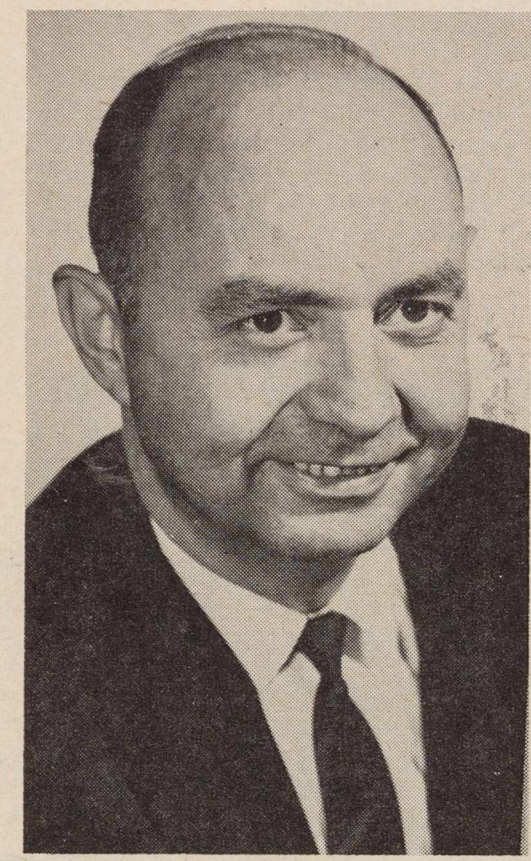

Julius Jodelė, Los Angeles, Calif., specialaus komiteto, suorganizuoto Kalifornijoje, lapkr. 13 d. demonstracijoms New Yorke remti pirmininkas.

Julius Jodelė, Los Angeles, Calif., Chairman of a special committee that was recently organized in California to support a huge freedom rally that will be held on November 13th in Madison Square Garden.

Los Angeles mieste susidaręs Pietų Kalifornijos Komitetas atsišaukimu spaudoje ir raštais organizacijų vadovybėms kviečia visus šį svarbų žygį New Yorke paremti. Dėl didelio atstumo gal nedaug kas galės nuvykti demonsctracijose dalyvauti, bet visi gali į jas įsijungti savo dosnia auka, paremdami šį Lietuvos nepriklausomybės kovų žygį.

Aukas komitetas prašo skubiai siųsti iždininko adresu: V. Pažiūra, 1284 Live Ooak Dr., Anaheim, California.

—**Madų paroda,** Los Angeles Lietuvių Bendruomenės globojama, įvyko spalio 9 d. Šv. Kazimiero parap. salėje, į kurią susirinko arti poros šimtų žiūrovų. Atidaromąjį žodį pasakė LB pirm. J. Činga. O po to, ponios Gudauskienės piano muzikai palydint, iš scenos į salę pradėjo eiti atskiros modeliuotojos, kurių kostiumus ar suknias sumaniai aptarė dvi komentatorės: pirmoje dalyje p. Variakojienė, antroje — p. Brinkienė. Parodos organizatorė, kaip ir praėjusiais metais, buvo Stasė Tamulaitienė — drabužių stilių bei madų projektuotoja bei braižytoja.

Scenoje ir salėje pasirodė 17 modeliuotojų, demonstruojančių dieninius ir vakarinius moterų drabužius: Sodeikaitė, Polikaitytė, Gudauskaitė, Tamulaitytė, Vebeliūnaitė, Čingaitė, Dambrauskaitė, Razutytė, Gedgaudienė, Mitkevičiūtė, Kazlauskaitė, V. Radvenienė, Sinkienė, Brinkienė, Radvenienė (vyresnioji), Sodeikienė ir Zaikytė.

Nors visų modeliuotojų drabužiai atrodė daugiau ar mažiau gražūs, tačiau didžiausiu originalumu pasižymėjo kostiumai ar suknelės šių modeliuotojų: Tamulaitytės (jos motinos suprojektuoti), Brinkienės (p. Balsienės suprojektuoti), V. Radvenienės (p. Mikuckienės sukurti), Razutytės (jos pačios sukurti), Sinkienės (jos pačios kūryba) ir Kazlauskaitės (jos motinos projektai). Madų paroda visiems labai patiko. Svečiai buvo pavaišinti kava.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29. Calif.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made fresh and Smoked Polish Sausage, fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Polish hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new

BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles

759-5058

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS
OCTOBER / SPALIS 1965

THE BIG THREE — The Rt. Rev. Msgr. John Balkūnas (center) of Maspeth, N. Y., Honorary Chairman of the Committee to Restore Lithuania's Independence; Leonard Valiukas (right) of Los Angeles, Calif., President of the Americans for Congressional Action to Free the Baltic States; and Anthony B. Mažeika of South Ozone Park, N. Y., Chairman of the Committee to Restore Lithuania's Independence, at a conference that they recently held at New York Hilton hotel in New York City. Questions pertaining to Lithuania's liberation were discussed.

Prelatas J. Balkūnas, Rezoliucijoms Remti Komiteto pirm. L. Valiukas (dešinėje) ir Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti pirm. A. B. Mažeika, neseniai susitikę New Yorke, aptaria rezoliucijų pravedimo ir lapkričio 13-sios demonstracijų New Yorke reikalus.
Photo by R. Kisielius

A Cry for Liberty

Lithuania and the other two Baltic republics — Latvia and Estonia — have been suffering under the yoke of the Kremlin Communists for the past 25 years. Needless to say, time is working against these three freedom-loving nations. Unless we do our best and try to help and assist Lithuania, Latvia, and Estonia to get rid of the Soviet slavery now, scientific methods employed by the Kremlin thugs will liquidate the Baltic character, and the Baltic States will disappear from the face of our planet.

The House of Representatives adopted the House Concurrent Resolution 416 on June 21, 1965, that calls for freedom for Lithuania, Latvia, and Estonia. The United States Senate must act on this legislation also. The aforesaid Resolution is referred to the Senate Committee on Foreign Relations, headed by Sen. J. Wm. Fullbright. All freedom-loving Americans should urge Sen. Fulbright and members of his Committee to expedite this legislation without any further delay and to send it to the Senate for adoption.

Late in June of this year a special committee — Committee to Restore Lithuania's Independence — was formed in New York City with the purpose to stage a huge rally on Saturday, November 13, 1965, in Madison Square Garden in New York City. The main reason for holding this mass-meeting will be to protest the 25th anniversary of the Baltic States' loss of independence and to appeal to the conscience of the United Nations. The United Nations should make the Soviets to withdraw from the Baltic States. Without question, this demonstration is an excellent project, and the organizers of it should receive from all of us all the possible help and assistance.

Let's join — all of us from all parts of the United States — this cry for liberty on November 13th at the Madison Square Garden in New York City! Let's support it financially and attend it!

Dr. Peter Vileišis (right) of Middlebury, Conn., with Sen. Thomas J. Dodd (D. — Mass), author of S. Con. Res. 51 that calls for freedom for the Baltic States.

Dr. Petras Vileišis (dešinėje) iš Middlebury, Conn., susitinka su didelių Lietuvos bylos kėlėjų ir gynėjų senatoriumi Thomas J. Dodd (D. Mass.), rezoliucijos (S. Con. Res. 51) Lietuvos laisvinimo reikalu autoriumi.

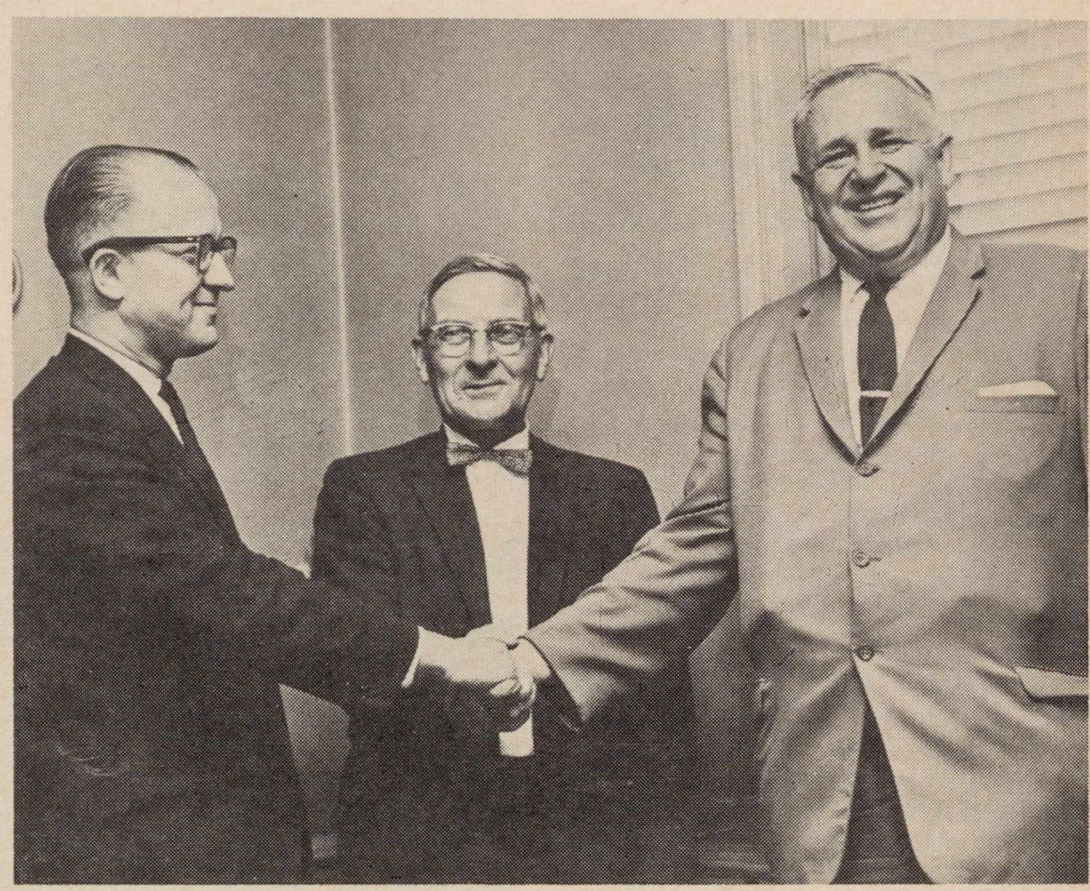

LITHUANIAN MAYOR — Citizens of Naugatuck, Conn., recently elected as their mayor Joseph C. Raytkvich, a Lithuanian-American, Republican. J. C. Raytkvich (center) is being congratulated upon his victory by Dr. P. Vileišis (right) of Middlebury, Conn., and Leonard Valiukas (left) of Los Angeles, Calif., who at that time was visiting Lithuanians of Connecticut.

Naugatuck miesto turinčio apie 30,000 gyventojų, balsuotojai savo burmistru 1965 m. rugsėjo mėn. 1 d. išsirinko lietuvį Joseph Raytkvich (viduryje), kurį ta proga sveikina dr. P. Vileišis (dešinėje) ir L. Valiukas (kairėje) iš Los Angeles, Calif. Naugatuck, Conn., miestas yra prie Waterbury, Conn., miesto.

MR. LITHUANIAN-AMERICAN OF CONNECTICUT STATE

One of the most active and dynamic of all Lithuanian-Americans in the State of Connecticut is Dr. Peter Vileišis of Middlebury, Conn. He is not only active among the Lithuanian-Americans but also in a number of various American organizations of the state. He is known among countless thousands of his friends in Connecticut as well as in all parts of the country as **Mr. Lithuanian-American of Connecticut.**

Dr. Peter Vileišis is a successful businessman. However, in many instances he devotes more of his time and energy to various activities of tens of various political and civic organizations than to his business. In several statewide or nationwide organizations Dr. Peter Vileišis holds top offices.

All active members of the Lithuanian Community of the USA, Inc., do know that Dr. Peter Vileišis has given weeks and months of his time to the aforesaid organization that embraces all Americans of the Lithuanian origin or descent in the country. At the present time he is a member of the Board of Directors of this nationwide body and also heads the Connecticut Division of the aforesaid group.

Several years ago a nationwide committee — **Americans for Congressional Action to Free the Baltic States** — was organized. Dr. Peter Vileišis has been a stanch supporter of this movement from the very beginning of it. The House of Representatives adopted **H. Con. Res.** 416, introduced by Rep. John S. Monagan (D.—Conn.), on June 21, 1965, that calls for freedom for Lithuania, Latvia, and Estonia. Dr. Peter Vileišis worked hard in getting the passage by the House of this legislation. Now the Baltic Americans are trying to make the Senate to act also. Again, Dr. Peter Vileišis has a leading role along this line. His friend, Sen. Thomas J. Dodd (D. — Conn.), has promised to Dr. Vileišis all his help and assistance in trying to get the Senate's action on a similar legislation that was passed by the House. As a matter of fact, Sen. Thomas J. Dodd is an author of **S. Con. Res. 51** that is very similar to **H. Con. Res. 416.**

Dr. Peter Vileišis has not been yet a candidate for a public office. According to Dr. Vileišis, he may do that in the future. However, he has helped many candidates in the state of Connecticut to win elections. Recently Dr. Peter Vileišis was one of the campaign managers of Joseph C. Raytkvich who was elected on September 1, 1965, as Mayor of the city of Naugatuck of Connecticut. Needless to say, Dr. Peter Vileišis was just delighted over the outcome of this election. He had two good reasons: (1) Mr.

(Continued on Page 24)

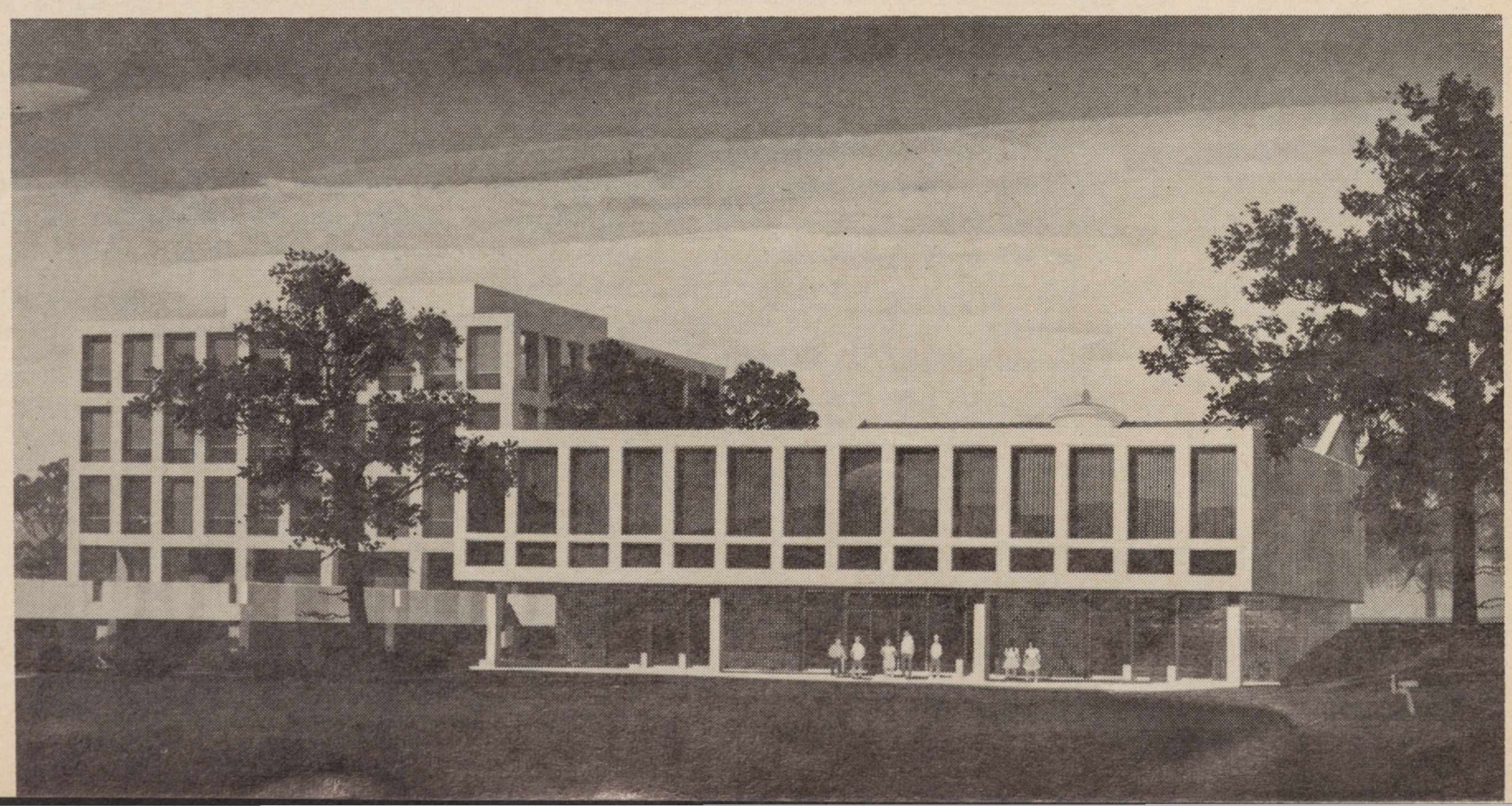

RIGHT — City hall of Naugatuck, Conn. Citizens of Naugatuck recently elected Joseph C. Raytkvich (Republican, Lithuanian-American) as their mayor.

DEŠINĖJE — Naugatuck, Conn., miesto rotušė. Neseniai to miesto gyventojai išrinko burmistrą lietuvį Joseph C. Raytkvich, respublikoną. Dr. P. Vileišis buvo vienas iš jo rinkiminės akcijos vadovų.

THE U. S. SENATE MUST ACT ON THE BALTIC QUESTION ALSO

An Interview with Leonard Valiukas, President of a nationwide organization – AMERICANS FOR CONGRESSIONAL ACTION TO FREE BALTIC STATES

Editors's Note: This nationwide movement — AMERICANS FOR CONGRESSIONAL ACTION TO FREE THE BALTIC STATES — was started early in 1961. Presently it embraces thousands of freedom-loving Americans from all parts of the country. The main purpose of this body is to get passage by the U. S. Congress of one of the Senate and House Conciurrent Resolutions that call for freedom for Lithuania,, Latvia, and Estonia. The House of Representatives acted on one of the Resolutions (H. Con. Res. 416) on June 21, 1965, by adopting it unanimously. Now the aforesaid organization tries to get the same action from the U. S. Senate. Leonard Valiukas of Los Angeles, California, organized this nationwide movement and has been President of this organization from the very inception of it.

Q. — The House acted on one of the Baltic Freedom resolutions in June of this year. Do you think that the U. S. Senate will do the same before it adjourns in several weeks?

A. — Of course, we do hope. A good number of the U. S. Senators from both Parties are on our side. We have their promises, and they are trying to do their best in making Senator J. William Fulbright, Chairman of the Senate Committee on Foreign Relations, and all the members of this body to expedite this cry-for-liberty legislation without any further delay and to send it to the Senate for adoption. We hope that Sen. Fulbright and his associates will do that before the U. S. Congress adjourns this year.

Q. — How many similar resolutions to H. Con. Res. 416 do we have in the Senate?

A. — At the present time we have ten similar Senate resolutions, introduced in the 89th Congress, to **H. Con. Res. 416** that was passed by the House. Several Senate resolutions are co-authored by more than one Senator. For instance, **S. Con. Res. 51,** introduced by Sen Thomas Dodd (D. — Conn.) was co-sponsored by other nine Senators. Sen. Dirksen's resolution (S. Con. Res. 6) was co-sponsored by other two Senators. **S. Con. Res. 19** was introduced by Sen. Lausche and Sen. Young, both from Ohio; and **S. Con. Res. 23** was introduced by Sen. Miller and Sen. Hickenlooper, both from Iowa.

Q. — Will the Senate act on H. Con. Res. 416 or on one of the resolutions pending now before the aforesaid Senate committee?

A. — The House Concurrent Resolution 416, passed by the House on June 21, 1965, was referred to the Senate Committee on Foreign Relations two days later — on June 23rd. The Senate can go ahead and approve it. Most likely that will be the case. Of course, the Senate can act on one of its owns resolutions.

Q. — How can any of the freedom-loving Americans help and assist your movement in this crusade to free the Baltic States?

A. — There are hundreds of ways to help and assist us. I am not going to enumerate all of them. We need workers; we need financial support. I urge each and every freedom-loving American to join us. Please contact us by writing to: AMERICANS FOR CONGRESSIONAL ACTION TO FREE THE BALTIC STATES, Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif., 90007.

Q. — Late in June of this year a group was organized in New York City which is known as — COMMITTEE TO RESTORE LITHUANIA'S INDEPENDENCE. On what terms is your organization with that committee?

A. — The newly-organized committee has one and only purpose to stage a huge rally on November 13th of this year in Madison Square Garden in New York City to protest the 25th anniversary of the Baltic States' loss of independence and to appeal to the conscience of the member states of the United Nations, urging this world-peace organization to make the Kremlin Communists to withdraw from Lithuania, Latvia, and Estonia. There is no friction whatever between us and that committee. As a matter of fact, that committee is assisting us greatly. We urge each and every freedom-loving American to give the possible help and assistance to that body —COMMITTEE TO RESTORE LITHUANIA'S INDEPENDENCE — in its endeavor. All of us should support that committee financially and plan to attend the November 13th rally in New York City.

Q. — Coming back to the U. S. Senate. Should freedom-loving Americans try to contact their Senators and ask them to do whatever they can in making the Senate move as far as our legislation is concerned?

A. — By all means. First, all of us should try to contact Sen. J. W. Fulbright, Chairman of the Senate Committee on Foreign Relations. We should urge him and members of his Committee to act favorably and without delay on **H. Con. Res. 416** or on one of the Senate Concurrent Resolutions that are very similar to the aforesaid. The House acted, the Senate should do the same. Further, all of us should try to contact both of our Senators and urge them to put all the possible pressure on Sen. Fulbright. Lately Sen. Fulbright is no longer objecting this legislation. The only reason that he give now why his Committee is not acting on this legislation is — ".. The Committee has a heavy agenda of business remaining this session and I do not know if it would be possible for consideration to be given to this Resolution in view of the backlog of more pressing business...." Of course, we disagree with Sen. Fulbright. Our legislation concerns three nations whose people have been suffering in the Soviet slavery for the past 25 years. In our opinion, the legislation concerning the Baltic States is as important and pressing as any other piece of legislation. The Fulbright's Committee and the Senate should act on our legislation (and **favorably!**) before they act on other bills and resolutions.

Q. — Approximately, how many members do you have in your organization? Would you mention just several names of some of your members who are known throughout the country?

A. — **Thousands.** .Many leading Americans have joined our crusade; to mention just a few: — **Richar J. Daley,** Mayor of Chicago; **Mark O. Hatfield,** Governor of Oregon; **Otto Kerner,** Governor of Illinois; **Wlilliam F. Knowland,** Editor of the **Oakland Tribune; John A. Love,** Governor of Colorado; **William W. Scranton,** Governor of Pennsylvania; **J. Millard Tawes,** Mayor of Maryland; **Samuel Wm. Yorty,** Mayor of Los Angeles; **John F. Collins,** Mayor of Boston; **George Romney,** Governor of Michigan; **James H. J. Tate,** Mayor of Philadelphia; and many others.

Leonard Valiukas, Los Angeles, Calif., President of the Americans for Congressional Action to Free the Baltic States. Read an interview with Leonard Valiukas on this Page.
Leonardas Valiukas, Los Angeles, Calif., Rezoliucijoms Remti Komiteto pirmininkas. Pasikalbėjimas su juo dedamas šiame puslapyje.
Photo by R. Kisielius

The Postmaster General of the Republic of Lithuania issued a series of 12 stamps in September of 1922, commemorating the country's recognition as de jure by the U. S. Pictures of leading Americans as well as Lithuanians were carried on stamps: center — President W. G. Harding's picture; left — picture of novelist Gabrielė Petkevičiūtė-Bitė (1961—1943); right— picture of prof. Pranas Dovydaitis, Lithuanian statesman.

Lietuvos paštas išleido 1922 m. rugsėjo mėn. 12 pašto ženklų seriją, atžymėdamas JAV-bių Lietuvos de jure pripažinimą. Virš duodamuose pašto ženkluose (iš kairės dešinėn) matyti: rašytoja G. Petkevičiūtė-Bitė, JAV-bių prez. Harding ir buv. Lietuvos ministeris pirm. prof. Pr. Dovydaitis.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By ANTANAS BERNOTAS

Part LXXX

As in the Independence Restoration Act of Lithuania of February 16, 1918, stated, the Lithuanian Council was restoring the Independence of the nation and asking the governments of Russia, Germany and others to recognize her sovereignity. The very first government, though with some reserves, who recognized Lithuania on March 23, 1918, was the German Reich. Soviet Russia made her recognition on July 12, 1920, in signing with Lithuania an "eternal peace treaty". Some other states, like Great Britain, France, Norway, Italy, Switzerland, Sweden, Denmark, the Netherlands and Finland recognized Lithuania only de facto, undecided to fight for her rights to be independent.

When on June 28, 1919, the Peace Treaty of Versailles was signed, which created the League of Nations as an organ for maintaining peace and friendship among all the nations of the world, Lithuania already in September, 1920, when the fights with Poland went on, has agreed that the question of the Vilnius' territory could be submitted to the League of Nations, although Lithuania at this time was not a member of this organization.

The first General Assembly of League of Nations, which took place from November 15 until December 18, 1920, considered the membership of all three Baltic States, but the majority of the states rejected the applications declaring, that the status of these three states is not stable yet. Only five states were in favor, and they were: Columbia, Italy, Paraguay, Persia and Portugal.

The next General Assembly which met in 1921, agreed to accept as members Latvia and Estonia. It agreed to accept Lithuania also, but with some reservations because of latter's status of war and because of unsettled borders with Poland. During the same session the Polish delegate accused Lithuania repeatedly, that the latter was persecuting the Polish minority in the country and was unfit to become e member of this organization.

The decision to accept Lithuania as a member of the League of Nations was made on September 22, 1921. At that time Lithuania was recognized **de jure** already by Germany, Soviet Russia, Switzerland, Argentina, Mexico, Latvia and Estonia. But the most delightful event to all Lithuanians was the recognition of their country **de jure** by the United States on July 28, 1922, made by the President Warren G. Harding. England, France, Italy and Japan recognized Lithuania de jure on December 20, 1922.

(To be continued)

U. S. RED TURNS WHITE AFTER VISIT TO LITHUANIA

The few American - Lithuanian "progresives", who went to occupied Lithuania this year to witness the "celebration" of the miposition of Soviet rule, are as a result even fewer. Stasys Straukas, was a veteran "progresive" and a correspondent of the Lithuanian-American pro-Comunist newspaper "Vilnis" in Chicago. He might have remained so, if not a visit to his native Lithuania this year. Upon his return, as "Vilnis" (August 12) indignantly informed its readers, Mr. Straukas gave an interview to a Phoenix newspaper, in which he said: "It is like living in one big jail to live in Lithuania now".

Mr. Straukas went to Lithuania to meet his daughter, Mrs. Marija Paulauskienė,

Having met her father, Mrs. Paulauskienė told him about all her troubles. She said that she and her husband lived in constant fear. She had been previously deported to Kazakhstan, to work at a canal.

And the old "progresive" dared to tell all this to an American "bourgeois" newspaper, **Vilnis** exclaims. (Elta Information Service, September 20, 1965.)

SENATOR THOMAS J. DODD DEMANDS SOVIET WITHDRAWAL FROM LITHUANIA

On behalf of himself and Senators Allot, Simpson, Senator Thomas J. Dodd, (D. — Conn.) on August 23, 1965, introduced a resolution expressing the continued commitment of Congress to the restoration of liberty to the Baltic States, and asking that the President take all necessary measures to bring the Baltic states question before the United Nations.

In introducing the resolution, Senator Dodd said that he "considered it all the more significant that so distinguished a group of Senators have given their sponsorship to this resolution because less than a month ago the Soviet quisling governments in the Baltic States were organizing fraudulent popular demonstrations to "celebrate" the forceable aneexation of their countries by the Soviet Union."

The final part of this resolution (S. Con. Res. 51) reads:

"Resolved by the Senate (the House of Representatives concurring). That the President is requested to take all necessary measures to bring the Baltic States question before the United Nations and to urge that the United Nations request the Soviet Union—

" (1) to withdraw all Soviet troops, agents, colonists, and controls from Lithuania, Latvia, and Estonia; and

" (2) to return all Baltic exiles from Siberia, prisons, and slave labor camps in the Soviet Union; and be it further

"Resolved, That until the liberation of the Baltic States is accomplished, the United States Information Agency and other propaganda agencies of the United States Government shall do their utmost to bring the matter of the Baltic States and of the other captive nations to the attention of world opinion, through special radio programs and publications; and be it further

"Resolved, That it is the sense of the Congress that —

"(1) the President should request of all map publishers, both governmental and private, that on all maps of Europe published in the United States, Lithuania, Latvia, and Estonia be shown as independent states, with a footnote erplaining that their military occupation and forced incorporation into the Soviet Union has never been recognized by the United States;

" (2) the right of self-determination should be returned to the peoples of Lithuania, Latvia, and Estonia through free elections conducted under the auspices of the United Nations; and

" (3) the right of self-determination of peoples should be made a prime political objective of the United Nations and should ultimately be accorded to all the captive peoples now subjugated by Soviet communism through free elections under United Nations auspices."

BOOKS & PERIODICALS

Rejuvenation of Siegfrid Immerselbe. A novel by Ignas Šeinius. Translation from the Lithuanian by Albinas Baranauskas. Introduction by Charles Angoff, Fairleigh Dickinson University, Rutheford, N. J. Manyland Books, Inc. 85-37 88th St., Woodhaven, N. Y. 11421. 248 pages. Price: $5.00. Jacked design by P. Lapė.

This satyrical novel derides German racial ideology during Hitler's time. It depicts amorous relations of Siegfied Immerselbe, a pure Aryan, with a Jewish girl, which he calls Princess of Israel. The novel was written by a prominent Lithuanian author, Ignas Šeinius.

LITHUANIAN MAPS

is now available, compiled by **J. Andrius,** with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.

This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

A multicolored map of Lithuania
Wall map, approx. 35x46: $4.50
Book map, in folder: $3.50

Only a limited supply available.

Lithuanian Days Publishers
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029

DR. VILEIŠIS...

(Continued from Page 22)

Joseph C. Raytkvich is a Lithuanian-American; and (2) He is also a Republican. "We have a Republican Mayor in a Democratic city," said Dr. Peter Vileišis, being himself a stanch member of the Republican Party. "I have many friends among the Democrats and also I support good and solid Democratic candidates," added Dr. Vileišis.

Dr. Peter Vileišis and his friends staged a freedom rally late in June of this year in Hartford, Connecticut "Peter, I have never seen such a huge and excellent rally, you really surprised me," commented Sen. Thomas J. Dodd, principal speaker at the event. Peter was chairman of this mass meeting.

Whatever Peter does, it always comes out as the best (vlk).

LITHUANIANS MAKE NEWS

● **Vaclovas Sidzikauskas,** New York, N. Y., a life-long Lithuanian diplomat, was recently elected President of the General Assembly of the Captive European Nations. This body embraces nine European nations now suffering under the Russian-Communist regime. This organization with its headquarters in New York City presently holds the 12th session of the General Aseembly. In addition to the aforesaid office, Vaclovas Sidzikauskas is also President of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania.

● **The Right Reverend Monsignor Mykolas Krupavičius,** Cicero, Illinois, marked recently his 80th birthday anniversary. Msgr. M. Krupavičius played a leading role during the early stage of the Republic of Lithuania (1918—1925), serving as Minister of Agriculture and being a member of the Lithuanian Parliament (Seimas). He has been all his life a member of the Christian Democratic Party of Lithuania and several times was head of this political body. While in exile, he served for several years as President of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania.

● **The Lithuanian Opera Company of Chicago,** Illinois, will stage this season the opera, **La Traviata.** The very first performances of this opera will be given on March 20, 26, 27 and on April 2, 1966, at the Maria High School auditorium in Chicago, Illinois.

● **Lithuanian-Canadians,** of Edmonton, Alberta, Canada, had recently a get-together with John Diefenbaker, former Prime Minister of Canada, agreat supporter of the Lithuania's fight for freedom. The Lithuanian-Canadian delegation which was met by John Diefenbaker consisted of the following: Algis Dudarevičius, Romas Pilipavičius, Miss Gailutė Karosas, and Miss Lina Pilipavičius. During the aforesaid get-togther Mr. and Mrs. John Diefenbaker were presented with a Lithuanian cross. J. Kynas, a member of the Lithuanian delegation, explained briefly to Mr. and Mrs. John Diefenbaker the symbolic meaning of the Lithuanian cross.

● **Anthony Razma, M. D.,** Wilmington, Illinois, was recently

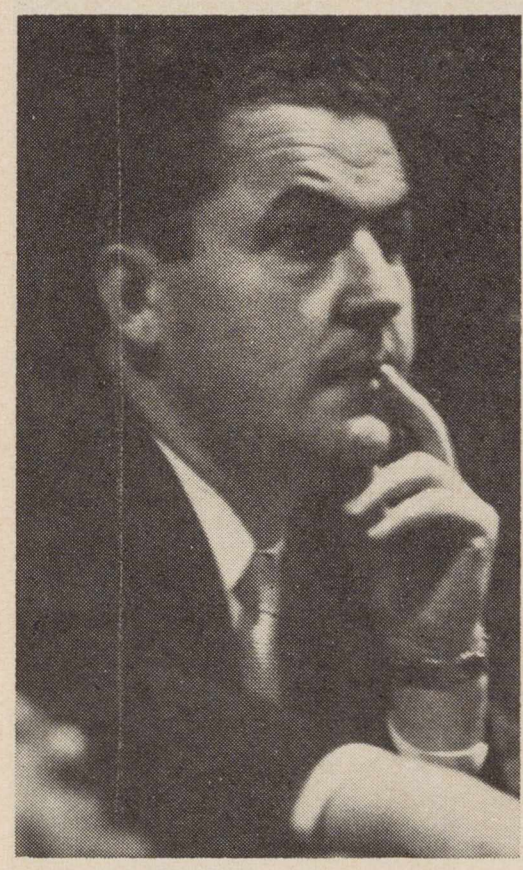

Anthony Razma, M. D.

elected Chairman of the Board of Directors of the Lithuanian Foundation, Inc., and he also heads the Executive Committee of this organization. Dr. A. Razma is one of the leading Lithuanian-American functionaries in the country and a great financial supporter of various Lithuanian causes.

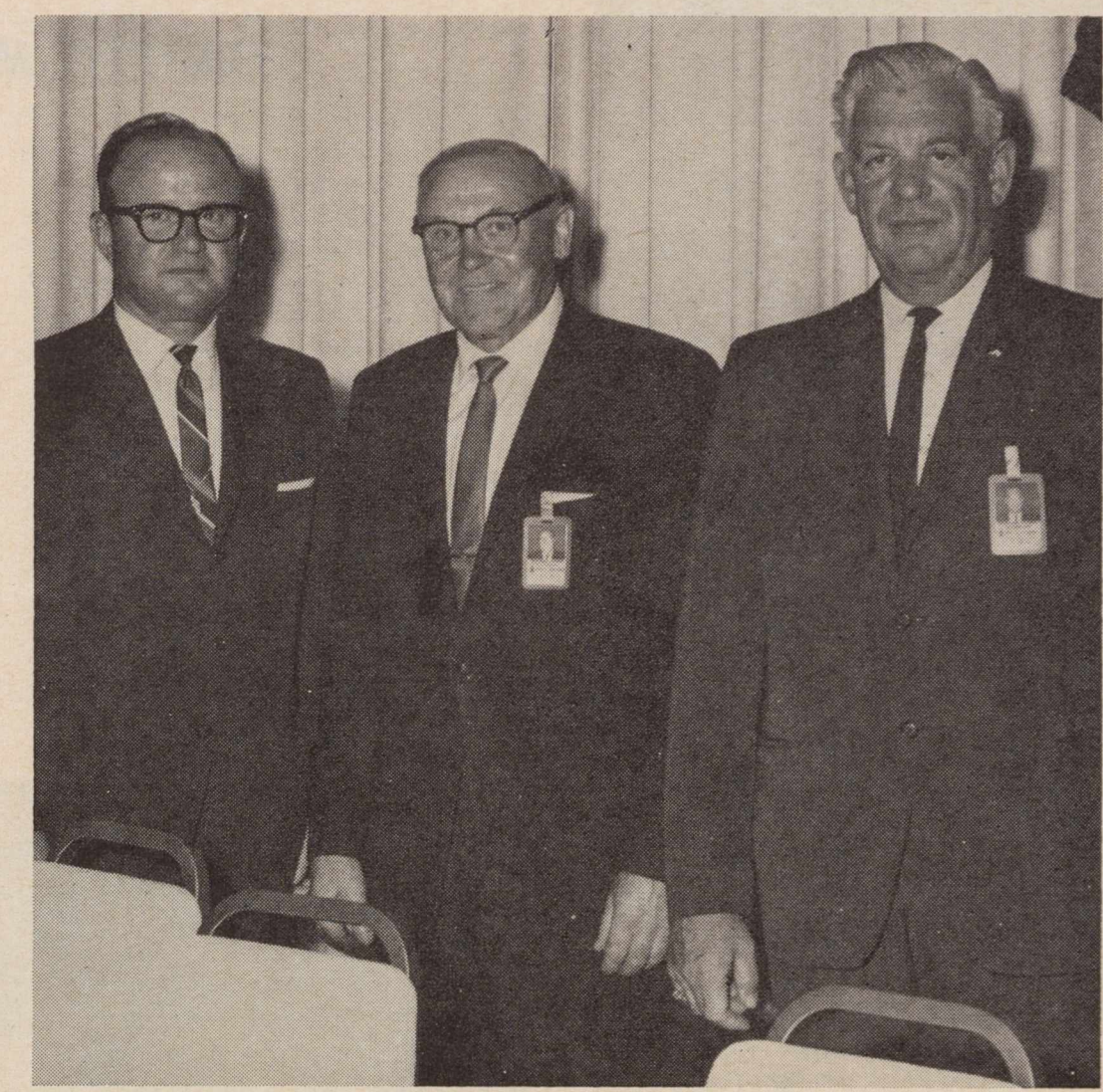

C. Lester Trotter, Dr. Petras Pamataitis and William J. Mooney.

● **Miss Violeta Nešukaitis,** Toronto, Ont., Canada, won the championship of table tennis of Canada. She is a member of the Lithuanian-Canadian sports club, **Vytis,** and attends the Notre Dame Catholic high school in Toronto.

● **Lithuanian-Germans of West Berlin** (Germany) organized recently a chapter of the World Lithuanian Community. The following were elected officers of this group: M. Žilinskas, President; Mrs. T. Bumbulis, Sec'cy; and Mrs. M. Brakas, Treasurer. Erdmonas Simonaitis, a leading Lithuanian-German functionary of West Germany, was the principal speaker at this meeting of the West Berlin Lithuanians.

● The monthly "Short Story" (The Global Fiction Magazine) which is published in New York City, in its summer edition included, among other international authors, the work of **Antanas Tulys,** entitled "The Funeral of the Frog". It was taken from Mr. Tulys' collection " Ace Club" and translated into English by Mrs. Danguolė Sadūnaitė-Sealey. Antanas Tulys of Florida is one of the leading Lithuanian-American authors.

● **Dr. Petras Pamataitis,** Los Angeles, Calif., represented Lithuania at the 50th world-wide convention of the **International Association for Identification.** This world-wide gathering took place recently in Long Beach, California. Lithuania was accepted as a full-pledged member of this organization. Dr. Petras Pamataitis will represent the free government of Lithuania in this association. During the time of Lithuania's independence Dr. P. Pamataitis served as chief of the Lithuanian security police and since 1935 has been a member of the Board of Directors and one of the Vice Presidents of this international association. Dr. P. Pamataitis is pictured with C. Lester Trotter (left), Assistant FBI Director, Chairman of the convention; and William J. Mooney (right), Chief of Police, Long Beach, Calif., convention committee Chairman.

● **Mykolas Saulius,** Denver, Colorado, a leading Lithuanian-American cellist, organized the Denver Trio in 1962, which has successfully performed many times in Denver and throughout Colorado. Trio consists of George Stalev — violin, a former symphony orchestra concert performer in Czechoslovakia, presently a member of the Denver Symphony; Mykolas Saulius — cello, a member of the Denver Symphony also; and Kay Lund — piano. On August 22, 1965, the Trio successfully performed at the Estes Park, Colo., musical festival, which is held annually.

John Diefenbaker with Canadian-Lithuanians.

Tragedy / Tragedija
M. Ivanauskas

DEGINTINIO MENO KŪRĖJAS

Neseniai Čikagoje, Cicero priemiestyje, Teodoro Roosevelto mokykloje įvyko dailininko **Mikalojaus Ivanausko** degintinės piešybos paroda, kurioje buvo išstatyta 210 jo kūrinių. Žmonės gausiai ją lankė, išreikšdami visuotinį nusistebėjimą. Meno žinovai pareiškė, kad degintinė piešyba iš anksto reikalauja ne tik pagrindinių taisyklių žinojimo, bet ir didelio juslinio išsitobulinimo bei išsilavinimo kad dailininkas galėtų pilnai apvaldyt deginimo savybes. Degintinė piešyba yra viena iš naujausių plastinio meno rūšių, kuri čia JAV-se ir apskritai visame meno pasauly pirmą kartą išstatoma parodai. Paprastai dailininkas vartoja medžio lenteles, suspausto medžio plokštes, fanerą, storą popierį arba korkines plokštes. Naudojami instrumentai: elektriniai lituokliai su plokščiomis ar spiralinėmis galvutėmis, maži liepsnodegiai, o praturtinimui išraiškos galimybių —skystas švinas, įkaitinti gryno metalo gabaliukai ir t.t. Sekmingiausi degintinės piešybos būdai buvo dailininko atrasti tik praėjusiais metais.

Šis iš Lietuvos kilęs dailininkas pradėjo kurti bandydamas pereiti nuo įdegintų taškų ir trumpų brūkšnių prie laisvo degintinio piešimo, naudodamasis grafikos ir graviūros išraiškos galimybėmis. Pirmojo pasisekimo susilaukė laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune 1938m., kada parodoje buvo išstatęs 50 aliejinių paveikslų ir 50 degintinio meno dalykų. Pastarieji buvo lankytojų išpirkti. Tuolaikinį savo stilių jis patobulino per antrąjį pasaulinį karą. Atvykęs į Bavariją, Ivanauskas po karo tęsė toliau degintinę piešybą. Jo kūriniai buvo entuziastiškai perkami JAV-bių karių, pabėgėlių ir pačių bavarų.

Persikėlęs 1949 į Braziliją, jis toliau vystė degintinį piešimą. Naujų galimybių degintiniam jo menui atsirado, kai jis 1958 persikėlė gyventi į USA. Aukštas gyvenimo standartas ir lengvas priėjimas prie naudojimo techniškų galimybių įgalino jį trumpu laiku (šalia inžinieriaus pareigų) sukurti tai, kas buvo išstatyta šioje parodoje. Tarp kitų paveikslų, ten galėjai matyti buvusio viceprezidento Richardo Niksono atvaizdą. Niksonas raštu už tai pasveikino Ivanauską ir palinkėjo sekmės meno kūryboje. **Is Čikagos vokiečių laikraščio ABENDPOST.**

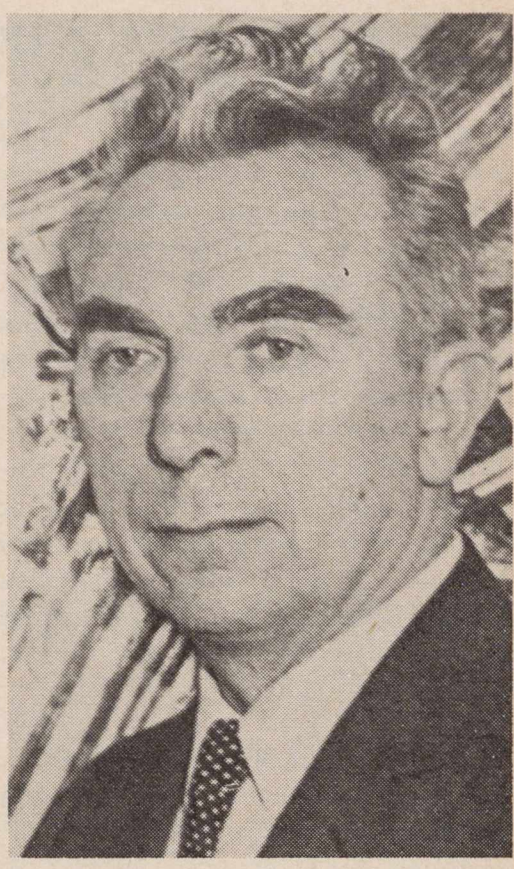

Artist Mikalojus Ivanauskas, Cicero, Illinois.
Dailininkas Mikalojus Ivanauskas, Cicero, Illinois.

Madonna of Samogitia / žemaičių Madona. M. Ivanauskas

BELOW — A moment from the opening ceremonies of an exhibit of works of artist Mikalojus Ivanauskas that took place on August 28, 1965, at Theodore Roosevelt School in Cicero, Ill. From left to right: Artist M. Ivanauskas; J. F. Kimbark, City Clerk of Cicero; Dr. P. Daužvardis, Consul General of Lithuania; Eugene M. Vandy, President of the Board of Education (of Cicero, Ill.); and others.

ŽEMAI — Momentas iš dail. M. Ivanausko darbų parodos atidarymo, kuris įvyko 1965 metų rugpiūčio mėn. 28 d. Cicero T. Roosevelt mokyklos patalpose. Paroda tęsėsi iki rugsėj mėn. 5 d.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
STATION WWIN — 1400 K. C.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS
Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa
sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio 10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS
Seniausia ir populiariausia radijo programa Chicagoje.
Nuo šių metų kovo mėn. 15 d. transliuojama iš naujos ir galingos radijo stoties WXRT — radijo banga FM — 93,1.
Kas dieną nuo 7 val. vakaro (išskyrus šeštadienius ir sekmadienius)
Programos vedėjas **Henrikas Žemelis.**
Adresas: MARGUTIS, 6755 S. Western Ave.
Chicago, Ill. 60636. tel GRovehill 6-2242.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa
TĖVYNĖS GARSAI
penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31. 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštadienį 8:45—945 p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Pranešėjai: **Patricia Brandza ir Algis Zaparackas**
Vedėjas **Ralph Valatka.**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224
"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
WBMI — FM 95.7 mc.
Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1016 Schleifer Rr., Hillside, N. J. 07205.
Tel: 289-6878 (Code 201)

Kultūrinė liet. radijo valanda anglų kalba

per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirmadienio vakarais 9:30. 89.5 meg.
Vedėjas **J. J. Stukas.**

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas",
1203 Green St., Phila., Pa. 19123
Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė
Sekmadienio rytą 9:35—10:00 per WHEC 1460 klc.
Išleiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580 Wilkins St., (14521); A. Cieminis, vicep.; R. Kiršteinas, sekr. 229 Nester St. (14621); V. Žmuidzinas, ižd.; E. Karklienė, narė.
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: O. Adomaitienė, A. Dziakonas, St. Ilgūnas, Br. Krokys, B. Sedlickaitė ir D. Šiurlienė.

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code).

1. Date of filing. October 15, 1965.
2. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WBRY, Waterbury, 1590 Kilocycles
Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:10 iki 7:00 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams (Adomaitis)
5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898

WASHINGTON, D. C.

Voice of America — Amerikos Balsas
Voice of America, Washington 25, D. C.
Pirmoji (pusės vaandos) **laida** duodama kasdien Lietuvos laiku 20 valandą trumpomis 13, 16, 19, 31, 41 ir 49 metrų bangomis. Ji **kartojama** 21 val. 30 min. — 19, 25, 31, 41 ir 49 mtr. bangomis.
Antroji (rytinė, 4-tos val.) **laida** Lietuvos laiku duodamas 6 val. 30 min. ryto — 31, 41 ir 49 metrų bangomis.
JAV-se standartiniu žiemos laiku laidos
JAV-se stand. žiemos laiku laidos girdėti **New Yorke** 12 val. dieną, 1:30 p.p. ir 10:30 val. vak.; **Chicagoje** — viena val. anksčiau; Los Angeles trim val. anksčiau.
Argentinoj, Brazilijoj, Columbijoj: 2 val. p.p., 3:30 ir 12:30 val. naktį; Venezueloj — pusantros valandos anksčiau.
Australijoj: Sidney, Melbourne, Tasmanijoj — 3 val. ryto, 4:30 ryto ir 1:30 v. p.p. Adelaidėje — pusvalandžiu anksčiau; Perthe — 1 val. naktį, 2:30 ryto ir 11:30 dieną.
Vokietijoj, Prancūzijoj, Ispanijoj — 6 v. vak., 7:30 v. vak. ir 4:30 ryto.

WILKES-BARRE, PA.

Liet. Bendruomenės sk. Radijo programa
Sekmadieniais 3—3.30 val. p. p.
Stotis WPTS, 1.000 W. Ch.. 1540 Pittston, Pa.
Radijo komisija: V. Paulauskas, kun. B. Danis, dr. B. Kaslas, N. Bajorienė ir Vacl. Romanas. Pranešėja N. Bajorienė.

Montrealis, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną šeštadienį 5 val. 30 min. pp.
CFMB stotis — Banga 1410.
Programos vedėjas **L. Stankevičius.**
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Tel: 669-8834

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,**
974 College St., Toronto 4, Ont., Canada.
Telef.: LE 4-1274 — Daina Co.

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS
transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

3. Frequency of issue. Monthly except July and August
4. Location of known office of publication. 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, Calif.
5. Location of the headquarters of general business offices of the publishers (Not printers) 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California.
6. Names and adresses of Publisher, editor, and managing editor.
Publisher Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, California.
Editor Bernardas Bradžionis, 2210 India St., Los Angeles 39, Calif.
Managing editor Juozas Andrius, 4421 Santa Monica Blvd., Los Angeles 29, Calif.
7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual, must be given.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, California.
8. Known bondhalders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities (If there are none, so state). None.
9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.
10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the Publisher's own and which are named in sections 132.231, 132.232, and 132.233, Postal manual (Sections 4355a, 4355b, and 4356 of Title 39, United States Code).
A. Total no. copies printed (Net press run). Average copies each issue during preceding 12 months. — 3500. Single issue nearest to filing date. — 3500.
B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, Street vendors and counter sales. Average no. copies.. — 2850; Single issue...— 2850. 2,Mail subscription — Average no. — 240; Single issue...— 240.
C. Total paid circulation. Average.. — 3090; Single issue.. — 3090.
D. Free distribution (including samples) by mail, carrier or other means. — Average no...— 260; Single issue... — 260,
E. Total distribution (sum of C and D). — Average no. — 3350; Single issue...— 3350
F. Office use, left-over, unaccounted, spoiled after printing. —Average no...— 150; Single issue... — 150.
G. Total (Sum of E & F — should equal net press run in A). — Average no.— 3500; Single issue...—3500.
I certify that the statements made by me above are correct and complete.
(Signature of editor, publisher, business manager or owner).

Anthony F. Skirius

LIETUVIŲ
DIENOS

Participants in the Baitic States' Day program in New York state pavilion